No. 248 8 Zaterdag 26 September 1931. 48ste Jaargang

AMIGOE DI CURAÇAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, Aruba en de Bovenwindsche eilanden per drie maanden fl. 2.— bij vooruitbetaling.

Bureau van dit blad: Pastorie San Mateo, Tel. 413.
Administratie: St. Thomas-college.
DRUKKER. B. L. BOGAERS.

Voor het Buitenland per jaar fl. 10.—
Afzonderlijke nummers fl. 0.15.
Prijs der Advertentiën van 1—7 regels f.0.50 voor elken regel meer 10 cts.

Wereldcrisis of wereldchaos?

Toen we een week geleden schreven over de wereldcrisis, hadden onze lezers nauwelijks het artikel uitgelezen, of ontzetting en schrik voer dien dag door de menschheid, om de alarmeerende berichten die radio en kabel dien dag over de aarde uitstuurden. De Engelsche beurzen voorloopig gesloten, alsmede de Nederlandsche, Duitsche, Brusselsche, Kopenhaagsche en Stockholmsche, terwijl de Fransche en Zwitsersche voor de termijnmarkt gesloten werden.

Uit het steeds degelijke Engeland had een kapitaalsvlucht plaats, met het gevolg dat het Engelsche pond Sterling op een dag ruim twee gulden in waarde verloor en de regeering maar besloot, de geldbetalingen te stoppen en den gouden standaard voorloopig zes maanden op te heffen. Maatschappijen met een wereldreputatie van degelijkheid, als de Koninklijke en de Handels Mij. zakten op één dag met 15 en 14 punten.

Tot in Zuid Afrika, Indië en Japan werd als een geweldige aardschok deze krak gevoeld.

Ook natuurlijk in Nederland.

Een eenvoudig bericht, als „De Heeren Vissering en van Aalst, welke buitenlands vertoeven zullen in verband met de financieele situatie naar Nederland terugkeeren", spreekt boekdeelen.

Hier in Curaçao leven we rustig, maar we gelooven dat in Europa, deze dagen misschien te vergelijken geweest zijn met de eerste dagen van het uitbreken der wereldoorlog.

Het Handelsblad schreef volgens de Radio berichten „Hopenlijk zal een langen beurssluiting onnoodig zijn, (gelukkig was dit zoo!) en wekte dit blad op om het hoofd koel te houden, aangezien de positie van ons land in vergelijking met die van andere landen betrekkelijk gunstig is. Er is geen reden om aan de toekomst te wanhopen."

En naar aanleiding van de alarmeerende berichten in Frankrijk met betrekking tot de positie van de Koninklijke seinde Deterding: „ik zou willen dat het publiek realiseerde, dat onze maatschappij en de met haar verbonden dochtermaatschappijen een kasvoorraad hebben van milliarden goudfranken en dat zelfs al zou het goud zijn waarde verliezen, de olie als meest ideale energiebron altijd van zeer groote waarde zal blijven. Evenals dit bij vroegere crisissen het geval was zal onze groep ook ditmaal krachtiger dan voorheen uit de huidige crisis te voorschijn komen."

We willen deze geruststellende getuigenissen gaarne gelooven, maar uit dit alles blijkt wel dat de toestand zeer ernstig was en nog is.

De wereld wankelt op haar fundamenten, wat geen wonder is, wanneer we weten, dat grootendeels de huidige maatschappij staat op het kapitalisme en daarmee valt ook.

Van alle kanten zullen nu de koppen (en knappe koppen) bij elkaar gestoken worden om de chaos te voorkomen.

En of men slagen zal?

Drastische maatregelen schreef een persbericht zullen er genomen worden.

Maar zal men met die maatregelen de 20 millioen medemenschen, die zonder werk en dus zonder middel van bestaan over de wereld rondloopen kunnen helpen?

Want dat is eigenlijk wel het meest verschrikkelijke in deze crisis.

En waar de meesten van ons nog geen begrip van hebben.

Om te weten, wat werkloosheid is, moet men zelf aan den lijve ondervinden, wat het zeggen wil geen stuk brood te kunnen verdienen voor zichzelf maar vooral voor vrouw en kinderen, wat het zeggen wil, op de keien te staan en bovendien gevaar te loopen voor luiaard te worden uitgemaakt, terwijl men niets liever zou doen, dan een eerlijk stuk brood voor vrouw en kinderen te verdienen. Zoo zijn er op het oogenblik 20 millioen op de wereld en wie weet hoeveel er het volgend jaar zullen zijn.

En wat degenereerend moet dit niet werken op den mensch, gelijk ik dezer dagen hoorde, dat iemand met goede papieren op 2000 sollicitaties een negatief antwoord ontving.

En plaats nu tegenover die ellende, welke door een bekrompen ondersteuning nauwelijks getemperd wordt, den overvloed, die er alom in de wereld heerscht. Overvloed aan kolen, aan hout, aan petroleum, aan graan, aan aardappelen. Ziedaar een feit, waarvan wij ons terdege rekenschap moeten geven.

En hoe dat feit te verklaren is, leerde een maand geleden de bekende sociale leider in ons Hollandsch mijngebied, Mgr. Dr. H. Poels.

„Veel knappe menschen, zoo zeide hij staan dadelijk met het antwoord klaar. En zij spreken van een conjunctuur van een economisch verschijnsel, dat zij even natuurlijk vinden, als een dokter in een hospitaal bij de bedden der patienten de door de zusters opgenomen koorts afleest. Of zij gebruiken een ander beeld: na ebbe komt vloed, na den winter, de lente. Zoo willen het nu eenmaal de economische wetten.

Neen, duizendmaal neen! Ook geve men niet alle schuld aan den oorlog Na den oorlog heerschte er geen gebrek als nu, deze crisis draagt een heel bijzonder karakter; wij staan voor een naderenden ondergang, voor een maatschappelijk bankroet. Geen spel van economische wetten, maar een gevolg der meest verderfelijke beginselen. En het verschrikkelijke daarbij is, dat zoovelen die verderfelijkheid niet eer hebben willen inzien, dan nu zij ons naar den afgrond geleid heeft.

De rampen, die over de maatschappij zijn gekomen, zijn te wijten aan het kapitalisme, dat met dictatorsmacht de wereld beheerscht. Waar door heel de Volkshuishouding is ontredderd.

Wat is daarvan de dieperc oorzaak? Heel ons maatschappelijke structuur deugt niet. Zij is het product van het liberalisme en van zijn heillooze maatschappelijke beginselen, die alom hebben doorgewerkt.

Wat een groote kerkleeraar in de vierde eeuw neerschreef: heel de wereld staat verbaasd Ariaansch te zijn geworden, geldt nu, verbazenderwijs, voor onzen tijd: de menschheid staat verbaasd in het liberalisme gevangen te zitten.

De wereld, waarvoor toch de kerk gesticht is, heeft zich afgewend van de Christelijke beginselen. Zij heeft geluisterd naar de leer, haar door het liberalisme voorgehouden, dat het maatschappelijk leven los moet staan van God en Zijn gebod. Zij heeft die liberale theorie in de praktijk omgezet, zoodat de Godsdienst in het openbare leven feitelijk genegeerd wordt en wij niet anders kunnen constateeren, dan dat de wereld is geworden een groot kerkhof onder godsdienstig opzicht.

Men heeft de lichten aan den hemel niet kunnen dooven, maar men heeft het wel klaar gespeeld het licht te dooven in de harten der menschen en op maatschappelijk gebied het geweten — vooral het geweten der grooten en der machtigen — tot zwijgen te brengen. Wat lag nu meer voor de hand dan dat het moest uitloopen op een chaos? Als onze Christelijke beginselen de ware zijn, dan kan het toch niet anders of de wereld moet haar ondergang tegemoet gaan, wanneer die Christelijke beginselen worden uitgeschakeld.

Aan den economischen chaos is een chaos voorafgegaan op geestelijk gebied omtrent gezag en vrijheid, omtrent eigendom en familie. Kon de wereld draaien zonder onze beginselen, dan moesten wij toch ons afvragen, of zij wel de juiste waren. Nu heeft de wereld zich vastgewerkt. 't Is alsof Onze Lieve Heer de menschen tegen den muur drukt, om hen te laten voelen, hoe valsch hun beginselen waren.

Maar, om te kunnen ingrijpen, moeten wij weten, welke richting wij uit moeten en welke maatschappelijke hervorming wij noodig hebben. Waarbij wij ons moeten ontveinzen, dat een algeheele verbetering geen werk is van eenige dagen of zelfs van eenige jaren. God zelf heeft eeuwen gebruikt om de heidensche wereld in een christelijke om te zetten. En nog veel moeilijker zal het zijn een ontkerstende wereld als de onze weer christelijk te maken. Ons eerste werk moet zijn, die wereld te doen weten, hoe wij over haar denken, haar doen weten, dat haar beginselen lijnrecht in strijd zijn met de christelijke beginselen en dat er geen valscher voorstelling is dan deze, dat de kerk aan de zijde van het kapitaal zou staan.

Er zijn menschen, die ons vragen, geef nu eens precies op een briefje, hoe de wereld er volgens u moet uitzien en hoe gij dat wilt bereiken. En als gij dat niet kunt, doet gij beter te zwijgen. Maar zoo eenvoudig is het niet. Het eenige, wat wij weten, is dit, dat slechts uit goede beginselen iets goeds kan groeien. Wie boomen planten wil, moet weten, wat hij in den grond steekt. Uit de valsche beginselen, die jaren en jaren gezaaid zijn, is het bederf gegroeid, dat wij nu aanschouwen. Beginnen wij daarom — hoe eer hoe liever en hoe luider hoe beter — de goede beginselen te verkondigen door woord en daad.

Het ontwerp „Wet op de Staatsinrichting van Curaçao" in den Kolonialen Raad

Het is bekend, dat de Nederlandsche Regeering eenigen tijd geleden aan den Kolonialen Raad van Curaçao een ontwerp van wet heeft toegezonden strekkende tot wijziging van het regeeringsreglement.

Naar verluidt heeft de Raad blijkbaar overtuigd van de groote beteekenis van het ontwerp voor de ontwikkeling van het Curaçaosche staatsrecht uit zijn midden eene studiecommissie gekozen, die de behandeling zal voorbereiden.

In deze studiecommissie hebben naar we vernemen zitting, behalve de voorzitter, de Heeren Eskes, J. Cohen Henriquez en de Lanoy.

Men mag verwachten, dat bedoelde commissie in betrekkelijk korten tijd haren voorbereidenden arbeid zal hebben beëindigd, en dat de bovengenoemde aangelegenheid, na te hebben berust in de geheimzinnige sfeer der afdeelingen, spoedig in het licht der openbare behandeling zal worden gesteld.

„Behoudens bij de wet te bepalen uitzonderingen wordt op de „wijze bij de wet te regelen, het „vertegenwoordigend lichaam van het „betrokken gebied gehoord." Aldus bepaalt sinds 1922 het tweede der zoogenaamde koloniale artikelen namelijk artikel 61, van de Grondwet voor het Koninkrijk der Nederlanden.

Het is een enkele maal tot uiting gekomen, dat de Koloniale Raad meent zich als zulk een vertegenwoordigend lichaam te moeten beschouwen. De Nederlandsche Regeering acht deze zienswijze juist, anders zou de toezending van bovengenoemd wetsontwerp achterwege zijn gebleven. Duidelijk is trouwens de memorie van toelichting. Daar lezen wij:

„Met reden zou aangevoerd kunnen worden, dat een orgaan als hier bedoeld zijn karakter van vertegenwoordigend lichaam niet verkrijgt door een wetsaanduiding, maar door zijne feitelijke plaats en taak in de staatsinrichting. Inderdaad bestaat in dit opzicht geen wezenlijk verschil tusschen de positie van den Kolonialen Raad van Curaçao en de Koloniale Staten van Suriname en wordt dit ook voor de toekomst niet bedoeld.

Deze woorden werden in de openbare vergadering van Dinsdag 22 September met bizondere instemming gebezigd in een beschouwing betreffende de rechtspositie waarin de Koloniale Raad zich thans bevindt.

Een wet, bepalende „de wijze, waarop het vertegenwoordigend lichaam van het „betrokken gebied wordt gehoord" (zie het bovenvermeld grondwetsartikel) is voor Curaçao nog niet tot stand gekomen; aan het goede inzicht van den Raad is het derhalve overgelaten te bepalen, op welke wijze hij zijne meening zal formuleeren en kenbaar maken, voorzoover deze vrijheid van beweging althans niet bij eenig wettelijk voorschrift, als bijvoorbeeld dat betreffende de regelmatigheid van openbare behandeling, (artikel 81 van het regeeringsreglement) is begrensd. Eene begrenzing van tijd moet zonder twijfel worden afgeleid uit de omstandigheid, dat iedere vertraging in den arbeid van den Kolonialen Raad ófwel den Nederlandschen wetgever belemmert, ófwel den gouverneur in de noodzakelijkheid brengt, den raad uit te noodigen van advies te dienen binnen eenen door Hem alsnog te bepalen termijn, dit laatste op het voetspoor van art. 71 van de Indische Staatregeling, dat het stellen van zulk een ultimatum met alle gevolgen van dien voor Oost-Indië heeft geregeld.

Koloniale Raad

ZITTING op **Dinsdag** *den* **22sten** *September 1931 des avonds te* **8** *uur.*

Na opening door den Voorzitter, en goedkeuring der in druk verschenen notulen, werd als eerst ingekomen stuk voorgelezen, een schrijven van Z. E. den Gouverneur aan den Raad, om te vragen of dit lichaam bezwaren had tegen verhooging der begrooting met fl. 14.000 voor een halfmaandelijksche verbinding met de Bovenwindsche eilanden in plaats van een maandelijksche.

Naar aanleiding van dit schrijven, deelde de Hr. Eskes mede, dat hij in de berichten van Radio Holland van 19 Sept. de mededeeling gelezen had: de Gouverneur van Curaçao sloot een overeenkomst met de K. N. S. M. voor een halfmaandelijksche verbinding met de Bovenwinden te beginnen met December."

Spr. vroeg nu aan de Voorzitter of hem iets van die reeds gesloten overeenkomst bekend was, waarop deze ontkennend antwoordde.

Gevolg van deze vraag van den Hr. Eskes was, dat Donderdagmorgen om half 12 nog een vergadering gehouden is tot vaststelling van een schrijven, waarin de Raad aan Z. E. omtrent dit punt nadere inlichtingen vroeg.

Een tweede schrijven van Z. E. was een antwoord op het indertijd door Dr. Gaerste gezonden rekest, betreffende het toelaten van geneesheeren, die niet voorzien zijn van een diploma ... of in het moederland behaald.

De Gouverneur zeide, dat juist was, dat er dergelijke geneesheeren hier waren aangenomen, doch dat het bestuur in deze geen ruimer standpunt had ingenomen dan vroeger. Er zijn hier thans drie van zulke geneesheeren, maar hun aantal was vroeger veel grooter. Van de macht welke de Gouverneur heeft, tot het aanstellen van zulke geneesheeren, was niet anders dan hoog noodig, gebruik gemaakt, wanneer men geen andere geneesheeren kon krijgen.

Dit stuk werd werden in handen gesteld van de comissie voor verzoekschriften.

Hierna kwam in behandeling de vaststelling van een antwoord op de Gouvernements-depeche dd. 22 Augustus 1931 No. 3279.

De voorzitter las daarop het volgende concept voor.

De Koloniale Raad heeft hierbij de eer de ontvangst te erkennen van Uwer Excellentie's missive dd. 22 Augustus 1931 No. 3279, van welker inhoud met groote belangstelling kennis is genomen. De Koloniale Raad voelt ook volkomen de noodzakelijkheid om afbetaling der door Curaçao geleende gelden zoo mogelijk binnen enkele jaren te doen plaats hebben. Deze snelle afbetaling toch is steeds in den Raad als voorwaarde gesteld voor het verleenen van zijne medewerking tot het opnemen der kasgelden en de wensch daartoe is nogmaals gebleken uit de gevoerde gedachtenwisseling bij de voorstellen tot verhooging der accijns op gedistilleerd en der invoerrechten en sigaretten en bier. De Koloniale Raad is echter van meening, dat het niet gewenscht is bepaalde posten van inkomsten te bestemmen voor aflossing der geleende gelden, daar dit, naar s Raads meening, tot ongewenschte consequenties aanleiding zou kunnen geven. Immers bij reserveering vooraf van bepaalde posten voor de bedoelde aflossing zou, indien de overige middelen niet voldoende opbrengen om de begrooting te doen sluiten, of toevlucht genomen moeten worden tot verhooging der belastingen of weder kasvoorschotten opgenomen moeten worden of zal een Rijksbijdrage het tekort moeten dekken. Het eerste en het laatste acht de Raad ongewenscht en het tweede in een periode, waarin men doende is geleende gelden af te betalen, op zijn zachtst gezegd, ongerijmd.

De Raad is vóór afbetaling der geleende kasvoorschotten uit surplussen. Om hiertoe te geraken is een uiterst zuinig beheer der Curaçaosche geldmiddelen geboden. Er zullen ook geen nieuwe uitgaven op de Curaçaosche begrooting gebracht dienen te worden dan in de alleruiterste noodzaak.

De Raad is daarom gaarne bereid zich te verbinden om zijnerzijds zoowel mede te werken tot een zoo zuinig mogelijk gedreven vermijding van nieuwe uitgaven.

Het is nu aan het Bestuur om door zoowel het een als het andere het zijne te doen tot bereiking van het door Bestuur en Raad beoogde doel.

De Hr. J. Cohen Henriquez zeide daarop, dat zoowel bij hem als bij het publiek, het schrijven van Z. E. den Gouverneur een onaangenamen indruk gemaakt had.

Herhaalde malen was door de Raad kritiek uitgeoefend op de leenings-politiek van het Bestuur nu 2 jaar geleden. Men werd dan wel eens een pessimist genoemd wanneer men stond tegenover wat het bestuur noemde met mooie woorden, een welvaartspolitiek en politiek om den achterstand in te halen. En slechts door de mooie toekomstbeelden welke het Bestuur voorstelden is de Raad schoorvoetend gevolgd.

Toen zijn ook de condities van terug betaling vastgesteld. Maar thans vindt Spr. het onverantwoordelijk om zich voor de toekomst te binden.

De tijden zijn slecht en we weten niet, wat de toekomst ons brengen zal. Vele landen komen thans hunne verplichtingen zelfs niet na, betalen geen rente meer van hunne leeningen.

Wanneer de toestand zoo blijft als thans, zou men met een milioen per jaar kunnen aflossen. Maar Spr. wil zich niet binden, en wanneer de tijden slechter worden, mag Nederland blij zijn, als de rente betaald wordt.

Daarna was aan de orde.

Vaststelling van een antwoord op de Gouvernements - depeche dd. 24 Augustus 1931 No. 3327

Hier las de voorzitter het volgende concept voor, wat eveneens door den Raad werd aangenomen.

De ontvangst erkennende van Uwer Excellentie's missive dd. 24 Augustus 1931 No. 3327 heeft de Koloniale Raad de eer Uwer Excellentie te berichten, dat hij de zienswijze vervat in zijn schrijven dd. 19 Augustus 1931 No. 24, ten volle handhaaft. De Raad betreurt ten zeerste, dat Uwe Excellentie besloten heeft tot den bouw van drie woningen voor gehuwde politiemilitairen bij Rio Canario over te gaan. De Raad moge Uwe Excellentie nogmaals met nadruk wijzen op den slechten toestand van 's Lands financien, terwijl de naaste toekomst naar zijn vaste overtuiging nog groote moeilijkheden in dit opzicht zal meebrengen. In dit verband moge de Koloniale Raad ook wijzen op het besluit van Uwe Excellentie om ook tot den bouw van het postkantoor aan de Handelskade over te gaan, hetgeen de Koloniale Raad afleidt uit de advertentie, welke in de plaatselijke bladen is verschenen ten aanzien van de aanbesteding van dit bouwwerk. De Raad is van meening, dat hij verplicht is Uwe Excellentie nogmaals dringend te verzoeken ook den bouw van het postkantoor thans uit te stellen.

De Raad is van opinie, dat vooral in deze tijden van groote moeilijkheden op verschillend gebied hartelijke samenwerking tusschen Bestuur en Raad noodzakelijk is. Door het volharden in het besluit tot den bouw van bovengenoemde woningen, niettegenstaande de betreffende post door den Raad is afgestemd en ook door over te gaan tot den bouw van het postkantoor niettegenstaande de gedachtenwisseling tusschen Bestuur en Raad omtrent het Bouwfonds in het algemeen en het postkantoor in het bijzonder, wordt de goede verstandhouding, die tusschen Bestuur en Raad moet bestaan, ten zeerste geschaad.

Waar het Bestuur in overweging heeft vermindering van den duurtetoeslag der ambtenaren, is de Raad van meening, dat daartegenover uitgaven voor uitvoering van werken, welke momenteel niet absoluut geboden zijn, in elk geval achterwege dienen te blijven.

Hierna vroeg het woord de Hr. Eskes.

Spreker wilde een paar opmerkingen maken ten eerste over de noodzakelijkheid van den bouw en vervolgens over de bevoegdheid van den Gouverneur.

Over de noodzakelijkheid van den bouw kon Spr. kort zijn. De Raad had den bouw geschrapt, en men kan zeggen, dat men in Curaçao het daarmede algemeen eens is.

Wat de bevoegdheid betreft van den Gouverneur om deze gelden uit te geven, daarover heb ik reeds op 18 Augustus j.l. gesproken. In verband met den inhoud van het schrijven van Zijne Excellentie lijkt het mij echter gewenscht hier een kort historisch overzicht te geven van de geschiedenis van het Bouwfonds.

Vlak vóór de openbare behandeling op 12 Mei 1930 van de Curaçaosche begrooting 1931 werd bij den Kolo-

nlaien Raad ingediend een nota van wijziging, waarbij na het onderartikel 128 een nieuw artikel werd ingevoegd, luidende:

„Bouwfonds"

Art. 129.

„Uitgaven voor bouwwerken „nader door den Gouverneur aan „te wijzen en te bestrijden uit op „te nemen kasgelden f. 3.000.000,—"

In het eindverslag van den Kolonialen Raad d.d. 8 Mei 1930 werd dit feit geheel voorbij gezien. Dit blijkt hieruit, dat ad artikel 129 een opmerking gemaakt wordt over haven- en loodwezen, terwijl volgens de nota van wijziging artikel 129 ging over het Bouwfonds en niet meer over haven- en loodswezen. In de openbare vergadering van 12 Mei 1930, waar ik wegens ongesteldheid niet aanwezig was, werd over de invoering van dit bouwfonds dan ook heelemaal niet gesproken en het artikel zonder discussie aangenomen.

Pas eenige dagen later, toen in de afdeelingsvergadering de suppletoire begrooting 1930 ter sprake kwam, waarbij ook een bouwfonds werd voorgesteld, bleek mij, dat op de begrooting 1931 het Bouwfonds werd aangenomen. Door den bode werd erkend, dat bij de nota van wijziging van de begrooting 1931 niet aan mij had bezorgd. Het verwijt, dat mij van door mij gewaardeerde zijde werd gemaakt, dat ik reeds in Mei 1930 tegen de instelling van het Bouwfonds had moeten protesteeren, wijs ik dus absoluut van de hand.

Intusschen accepteerde de Raad niet voetstoots het Bouwfonds op de suppl. begr. 1930 en wijdde daar in het Voorloopig Verslag d.d. 5 Juni 1930 eenige beschouwingen aan. Na dit Voorloopig Verslag achtte de Gouverneur het blijkbaar gewenscht de leden van den Kolonialen Raad over dit bouwfonds te spreken en daartoe had op 16 Juni 1930 ten Gouvernementshuize een conferentie plaats met de leden van den Raad. Reeds op 6 Maart 1930 was een soortgelijke conferentie ten Gouvernementshuize bijeen geweest, waarbij de bouwplannen werden besproken, doch daarbij werd niet voorgesteld een Bouwfonds te creeeren als later in de begrooting geschiedde.

In de vergadering van 16 Juni werd door mij nadrukkelijk betoogd, dat ik gaarne wilde medewerken tot het uitvoeren der noodige bouwwerken, doch dat het m.i. niet juist was het bouwfonds te creeeren, waarbij de Raad tot een bedrag van f 3.000.000,— zijn beschikkingsrecht over de geldmiddelen uit handen gaf. De toezegging werd gedaan, dat de plannen zooveel mogelijk en voorzoover zij zich daartoe leenden, aan den Raad zouden worden voorgelegd. Intusschen bleek uit de Memorie van Antwoord d.d. 30 Juni, dat f 3.800.000,— noodig was voor verschillende bouwwerken, met welker bouw de Raad zich kon vereenigen, zoodat t.a.v. de begrooting 1930 geen misverstand bestond. Wel is merkwaardig, dat het Bestuur in deze Memorie van Antwoord schrijft: „Ondergeteekende wil n.l. weten of het College, evenals hij, doordrongen was van de noodzakelijkheid van het tot stand brengen van bepaalde, in de Memorie van Toelichting genoemde, werken, voor eenige waarvan op de suppletoire begrooting voor dit jaar gelden waren aangevraagd." Hieruit blijkt ten duidelijkste, dat toen het Bestuur van meening was, dat de Raad toch moet oordeelen over de noodzakelijkheid der tot stand te brengen werken.

Ten aanzien van de begrooting 1931 was het geval echter anders. Een lange correspondentie ontwikkelde zich tusschen het Bestuur en den Kolonialen Raad, waarbij men zeggen kan, dat er veel getwist is over woorden — b. v. over wat men onder „plannen" verstaat —, dat er veel misverstand en wantrouwen is ontstaan en dat de Raad ten slotte in arren moede schreef: „Het misverstand, dat bestaan heeft, zal naar het gevoelen van den Raad ter herstel van normale verhoudingen zoo spoedig mogelijk uit den weg geruimd moeten worden, waartoe de te behandelen begrootingen voor de dienstjaren 1931 en 1932 gelegenheid bieden."

In het Voorloopig Verslag op de suppletoire begrooting 1931 heeft daarop de Raad o. a. geschreven: „De afdeelingen blijven bij hun meening, dat de plannen van het Bestuur, ook die, welke uit het Bouwfonds bestreden worden, vóór uitvoering aan de goedkeuring van den Raad dienen te worden onderworpen. Om tot zuivere verhoudingen ter zake te geraken, geven de afdeelingen in overweging de redactie van het onderhavige artikel als volgt te wijzigen: Uitgaven voor bouwwerken nader door den Gouverneur na verkregen goedkeuring van den Kolonialen Raad aan te wijzen en te bestrijden uit op te nemen kasgelden . . . . f 1.500.000. — "

In de Memorie van Antwoord deelde het Bestuur mede dat de door den Gouverneur aan te wijzen werken ongeveer f 1.000.000.— zouden bedragen, vermeerderd met de kosten van de destillatie-inrichtingen te Willemstad en Oranjestad.

Inderdaad waren de bezwaren van den Raad tegen dit voorstel minder groot dan tegen het oorspronkelijke bouwfonds. En het scheen, dat men het wel eens zou kunnen worden, toen in de vergadering van 29 Juni j.l. de Heer Schotborgh als gemachtigde van het Bestuur namens den Gouverneur mededeelde, dat onderartikel 128 verlaagd werd met f. 1.000.000.—, en gebracht werd op f 2.000.000., terwijl de gemachtigde een lijst van werken gaf, waarvoor deze twee millioen bestemd waren. Over enkele van deze werken wilde de Raad nader beslissen, b. v. het Postkantoor, maar dat zou immers in een afzonderlijke vergadering behandeld worden, die dan dan ook inderdaad 21 Juli gehouden werd, al stelde in die vergadering de houding van het Bestuur t. a. v. het medezeggenschap van den Raad weer teleur. Ook de post voor het abattoir zou nader behandeld worden, hetgeen geschiedde in de vergadering van 11 Augustus d.a.v.

De Raad vereenigde zich toen met algemeene stemmen met het voorstel tot den bouw van een abattoir, waaruit blijkt, dat de Raad maar niet botweg alle gelden weigert, doch wel degelijk, ook in dezen tijd, nog bereid is gelden te voteeren, wanneer het algemeen belang dat eischt.

De gemachtigde vermelde als een van de werken drie woningen voor gehuwde politie militairen te Rio Canario ad f 48.000, —. Deze post werd door den Raad geschrapt en bovendien nog een bedrag van f 37.000.—, waarmede het Bouwfonds was afgerond naar boven. Door den Raad werd dus toegestaan een bedrag van f 1.915.000. —

Men zag na deze vermindering van de post af van de amendeering van dit artikel als in het Voorloopig Verslag was aangeduid.

Nu zegt het Bestuur, dat het bevoegd is het toegestane bedrag ad f 1.915.000.— te besteden aan werken, die het zelf zal aanwijzen en dat het niet gebonden is aan het feit, dat de Raad de post voor drie woningen op Rio Canario geschrapt heeft.

M. d. V! Van tweeen een:

Of de Heer Schotborgh sprak in bovengenoemde vergadering als gemachtigde van het Bestuur, en dan kunnen wij toch op zijn woorden vertrouwen.

Of de gemachtigde heeft de lijst van werken opgenoemd zonder het Bestuur te binden. Maar dan had er dat bij gezegd moeten worden, de notulen zeggen echter zeer duidelijk: „Ter toelichting van dit bedrag zegt spreker, dat dit uit de navolgende posten *bestaat*", waarna de gemachtigde de posten opnoemd. Is het Bestuur aan deze positieve verklaring niet gebonden, dan heeft de geheele mededeeling geen zin. Maar ook, de Verordening is door den Kolonialen Raad, krachtens het recht van amendement hem toegekend bij artikel 90 van het Regeerings-Reglement, gewijzigd. Dit recht heeft de Koloniale Raad en kan hij op alle ontwerpen hem voorgelegd toepassen, ook op het ontwerp Begrootings-Verordening. Het Bestuur kan dus niet een beroep doen op de oorspronkelijke begrootingsverordening, omdat deze, volgens de regelen gesteld door het Regeeringsreglement, gewijzigd is.

De begrooting is te beschouwen als een machtiging van de wetgevende macht aan de uitvoerende macht, binnen welke grenzen de uitvoerende macht moet blijven. En nu kunnen die grenzen zeker naderhand nauwer getrokken worden, vooral als de omstandigheden veranderen, zooals dit hier het laatste jaar is geschied.

Wanneer dus het Bestuur gelden van het toegestane bedrag ad f 1.915 000,— besteedt aan politiewoningen, dan wordt dit geldt voor andere doeleinden uitgegeven dan gevoteerd, hetgeen, ik herhaal het, onwettig is. Ik zeg nogmaals: Wanneer de Raad geweten had, dat het Bestuur zich niet gebonden achtte aan de lijst van werken door den Raad, dan zou de Raad de formuleering van art. 128 zeker gewijzigd hebben in den zin als in het Voorloopig Verslag vermeld.

De groote Duitsche staatsman Bismarck meende eens te kunnen regeeren zonder een goedgekeurde begrooting, dus gelden te kunnen uitgeven, die niet door de wetgevende macht gevoteerd waren. Dit is meer dan een halve eeuw geleden. Het is mij bekend, dat wij hier op Curaçao in verschillende opzichten heel erg achteraan komen, maar deze methode is, geloof ik, wel geheel uit den tijd.

Als de Raad consequent is, zal een ontwerp-regularisatie--verordening, als voor 1929 werd ingediend en door den Raad met algemeene stemmen werd verworpen, ook voor 1931 eenzelfde lot ondergaan, indien ongevoteerde uitgaven tegen den uitdrukkelijken wil van den Raad worden gedaan; evenzoo een ontwerp-verordening ex art. 106 R. R., waarbij het slot van de rekening wordt vastgesteld. De wetgever in Holland moet dan maar op een en ander zijn fiat geven.

Bij het nagaan van deze geheele historie van het Bouwfonds komen ons in gedachte de woorden van Schiller: „Das eben iste der Fluch der bösen Tat, dass sie fortzeugend immer Bösss muss gebären".

Uit de fout gemaakt in Mei 1930 volgden de fouten elkaar in regelmaat op, met het betreurenswaardige resultaat, dat de verhouding tusschen Bestuur en Raad ernstig geschaad is geworden en naar mijn meening, die ik van meet af verdedigd heb, geheel onnoodig en overbodig.

Wij hebben eenigszins moeten uitweiden over de wettigheid, maar ik zou willen vragen: Is het nu nog de tijd om te twisten over de formeele wettigheid van uitgaven voor politiewoningen en andere bouwwerken. Is het moment niet aangebroken om de uitgaven van het Gouvernement te beperken tot het allernoodzakelijkste. Hooren wij het niet kraken in de geheele wereld? Ik wil hier aanhalen, wat door Hare Majesteit onze geëerbiedigde Koningin volgens ontvangen telegrafisch bericht is gezegd op 15 September j.l. in de troonrede:

„Economische toestand baart voortdurend zorg. Reeds afgeloopen jaar „deed wereldcrisis druk zwaar gevoelen op bedrijfsleven zoowel Rijk Europa als overzeesche gewesten. Onrustbarende wijze thans dieper doorgedrongen. Moest reeds vorige jaar „op gewezen dat door ontwrichting „economische leven verschillende takken land tuinbouw moeilijke tijden „doormaken, naast deze worden sedert geruimen tijd ook nijverheid„handel zwaar getroffen. Diermate toenam werelcrisis omvang hevigheid „dat zij evenals andere landen regeerbeleid moeten beheerschen plannen welke regeering aanvankelijk „vormde zullen dan ook moeten gewijzigd —

„— Noodzakelijkheid behoud financieel evenwicht stelt onder die „omstandigheden eischen buitengewone ingetogenheid offerzin.—"

Naar aanleiding van de door den Minister van Financiën in Holland bij de begrooting ingediende millioenennota schrijft het Handelsblad:

„De millioenennota is een benauwde droom",

en de Nieuwe Rotterdamsche Courant:

„Vierjaarsplan sluitposten onverdedigbaar redmiddeltje doch wie weet „in tegenwoordige economische ellende iets beters?"

Op de begrooting in Holland is scherp bezuinigd. Om een voorbeeld te noemen werd op het Academisch Ziekenhuis te Leiden f 386.000, geschrapt en op het Academisch Ziekenhuis te Utrecht f 326.000,—. De Zuiderzeewerken worden voor een groot gedeelte stopgezet.

Dezer dagen werden wij ontzet door de meeedeeling, dat het Pond Sterling 15% in waarde gedaald is en dat de beurzen over geheel Europa gesloten waren.

Naar aanleiding hiervan schrijft de Nieuwe Rotterdamsche Courant:

„Wij staan thansbij een aardbeving, „waarbij het geen zin heeft te vragen „langs welken weg wij kunnen ontsnappen".

Het Handelsblad schrijft troostend:

„Er is geen reden om aan de toekomst te wanhopen",

en de Telegraaf schrijft, „dat zij hoopt, dat eindelijk de maatregelen gevonden zullen worden, die moeten verhoeden, dat de Maatschappij afglijdt naar den chaos; het kan nog, dus het moet".

Dergelijke berichten maken een geweldigen indruk, Thans ziet toch wel ieder in, dat de tijden zeer ernstig zijn. En al gaat het hier op Curacao nog niet zóó slecht, wanneer het stormt op zee, kunnen ook de schepen in de haven door de deining tegen elkaar tot stukken slaan.

Een locaal blad, de Prensa schrijft:

„Nuestra situacion financiera se „vuelve cada dia peor. Los hombres „de negocio se quejan lastimosamente. „Muchos establecimientos se cierran. „El numero de desocupados aumenta „cada dia. —

„— Momentos cual el presente son „aquellos en que el ojo del que dirije „pueblos debe estar muy abierto y el „oido muy atento para comprender los „signos del instante".

Zoo is het. Wij varen financieel in den mist. De Heer Henriquez wees daar straks nog op. Niemand weet, waar we terecht komen.

Een oorlogschip vermindert zijn vaart in den mist zoo min mogelijk, maar het schip van Staat, het Gouvernement van Curaçao is een koopvaardijschip, dat zulke groote risico's niet nemen mag, dat voorzichtig zijn vaart zal temperen en desnoods stil gaat liggen, afwachtend totdat het weer opklaart. Ook het Bestuur van Curaçao moet wachten met het doen van alle niet strikt noodige uitgaven, tot het financieel en economisch opklaart.

Ik moge citeeren, wat de afgetreden Gouverneur-Generaal van Ned. Oost-Indië, Jhr. Mr. De Graeff bij zijn optreden zelde tot zijn voorganger Mr. E. Fock.

„Uw onvermoeid streven maakt het „mij tot een duren plicht om het „verkregen evenwicht (van de begrooting) te handhaven en ik vrees, „dat die plicht het ook voor mij „meer dan eens noodzakelijk zal „maken om met het oog op de financieele consequenties, zij het „ook met een bloedend hart, denkbeelden en voorstellen af te wijzen welke overigens mijn hartelijke instemming hebben."

Welnu, laat ook het Bestuur van Curaçao, zij het met een bloedend hart, afscheid nemen van zijn politiewoningen op Rio Canario en voorloopig ook van zijn Postkantoor.

M. d. V. Aan het slot van den brief, zooeven door U voorgelezen, wordt zeer juist gezegd:

„Waar het Bestuur in overweging „heeft vermindering van duurtebijslag der ambtenaren, is de Raad „van meening, dat daartegenover „uitgaven voor uitvoering van werken, welke momenteel niet absoluut geboden zijn, in elk geval „achterwege dienen te blijven."

Ik ben van meening dat het Bestuur van Curaçao moreel niet het recht heeft de inkomsten der ambtenaren te besnoeien, wanneer het nog uitgaven doet als in het voorgelezen ontwerp-schrijven gesignaleerd zijn.

Het is de taak van het Bestuur den geheelen Gouvernementsdienst zoo sober, maar ook zoo efficient mogelijk te maken. Is er dan nog een tekort, dan is de Raad zeker bereid mede te werken tot een verhooging der belastingen, omdat nu eenmaal de kosten der gemeenschap door ons allen tezamen moeten worden opgebracht. Hare Majesteit zeide in Haar troonrede zoo kernachtig:

„Ik weet dat de regeering als „zij de crisis het hoofd wil bieden „niet vergeefs een beroep op de natie „zal doen".

Zoo is het ook op Curaçao.

Wanneer de ambtenaren zien, dat in alle rangen der samenleving de klappen vallen, wanneer het geheele levenspeil verlaagd wordt, vooral wanneer de kosten van levensonderhoud verminderen, dan zullen zij geen bezwaar maken ook hun deel bij te dragen om de moeilijkheden te boven te komen. Zooveel vertrouwen heb ik nog wel in den werkelijkheidszin der ambtenaren.

M. d. V. Een gemachtigde van het Bestuur zeide onlangs in de vergadering van den K. R., dat het vervelend werd steeds over de bezuiniging te praten. Inderdaad, het wordt vervelend, ook voor den Kolonialen Raad. Wij hebben nu al in eenige vergaderingen gesproken over uitgaven, die het Bestuur wil doen, doch die de Raad niet wenscht en ik durf te zeggen: die Curaçao niet wenscht. Zooals een vooraanstaand Curacaosch koopman tegen me zeide: „Waneeer nu een request aan het Bestuur zou worden gezonden om te protesteeren tegen bovengenoemde uitgaven, dan zouden er honderden en honderden handteekeningen verkregen worden."

Wij staan hier als dwingende kinderen te vragen de moeizaam door ons opgebrachte belastinggelden niet te besteden voor plannen, welke door den Raad zijn verworpen. Zijn wij dan kinderen? Zijn wij dan onmondig? Het Regeeringsreglement, de Wet, zegt het anders. Curaçao heeft autonomie, beschikt zelf over zijn geldmiddelen, wanneer het een sluitende begrooting heeft. U, Mijnheer de Voorzitter, hebt het in de vergadering van 9 Mei j.l. nog zoo duidelijk gezegd, dat Curaçao zelf zijn geldmiddelen wil beheeren en zijn schulden wil betalen.

Ons geacht medelid, de Heer Jossy C. Henriquez, behoef ik ter zake niet te citeeren, hij is langzamerhand beroemd geworden om zijn stelling: „Geen uitgaven zonder dat de gelden er zijn."

Het is merkwaardig, dat men in Holland altijd bang is geweest, dan men in Suriname en Curaçao maar van den hoogen boom zou leven, wanneer daar de begrooting werd vastgesteld. Men kan het lezen in de handelingen van Mr Bordewijk over het tot stand komen van het Regeerings - Reglement en de daarin aanbrachte wijzingen.. Zoo in 1865 en 1900 en ook telkens bij de behandeling van de Curaçaosche begrooting in de beide Kamers der Staten Generaal: zoo nog onlangs Mr. Fock en andere in de vergadering van de eerste Kamer, maar het is niet Curacao, dat de uitgaven opdrijft.

Vroeger was het de Minister van Kolonien in Holland, die een door Curacao besnoeide begrooting weer verhoogde. In de laatste jaren zijn het degenen; die Holland hier vertegenwoordigen, die niet opzien tegen hoogere uitgaven.

De Koloniale Raad heeft naar mijn meening in deze ernstige tijd een belangrijke taak. In de vergadering van 8 September j.l. citeerde ik de uitdrukking van een bekend staatsman over „de steeds vragende onderdanigheid der gemeenten" Deze houding van vragende onderdanigheid past den Raad niet. Wij vormen het vertegenwoordigend lichaam van Curacao, Dit is ook de zienswijze van Z.E. den Minister van Koloniën, die in zijn Memorie van Toelichting op het conceptwetsontwerp ter herziening van het regeering reglement van Curacao over den Kolonialen Raad schrijft:

„Met reden zou aangevoerd kunnen „worden dat een orgaan als hier „bedoeld zijn karakter van vertegenwoordigend lichaam niet verkrijgt door eene wetsaanduiding, „maar door zijn feitelijke plaats en „taak in de staatsinrichting. Inderdaad bestaat in dit opzicht geen „wezenlijk verschil tusschen de positie van den Kolonialen Raad van „Curacao en de Koloniale Staten „van Suriname en wordt dit ook „voor de toekomst niet bedoeld, „zoodat het niet noodzakelijk „zou zijn in de Curacaosche staatsregeling thans nog het vorenaangehaald, déclaratoir art. 92 van het „Surinaamsche Reglement over te „nemen. Niettemin schijnt het gewenscht dat toch te doen (zie par, „89, art. 86ter, van het wetsontwerp „II), ten einde, in verband met de „voorgeschiedenis bepaaldelijk te „doen uitkomen, dat de Staten van „Curacao, die in de plaats van den „Koloniolen Raad zullen treden — „eenheid van benaming met Suriname is aan te bevelen — ook daar „het vertegenwoordigend lichaam „zullen uitmaken."

Dit vertegenwoordigend lichaam, de Koloniale Raad heeft zijn rechten en zal of zijn rechten handhaven, of verdwijnen. Een andere keuze is er niet.

BERICHTEN.

Welkom.

Donderdag middag keerde van Bonaire terug de Hoog. Eerw. Pater Provicarius M. van den Elzen. Z. H. E. heeft daar aan ruim 250 kinderen het H. Vormsel toegediend.

Met Z. H. E. kwam ook Pater Meussen, om eenige dagen op Curaçao door te brengen.

Met het M. S. Colombia worden Maandag hier verwacht, 4 Nieuwe Zusters voor het hospitaal: Met dezelfde gelegenheid komen tevens de Heer G. A. Winkel directeur van de Winkel export import Mij te Amsterdam en de Heer Rigaud, ambtenaar aan het parket.

Soeur Mar. Humiliana.

Weder heeft het huis van Welgelegen een doode te betreuren.

Maandag stierf in het St. Elisabeths hospitaal, waarheen ze sinds een paar weken ter verpleging harer ziekte was overgebracht, de Eerw. Zuster Maria Humiliana in den gezegenden ouderdom van 87 jaren.

Zuster Humiliana (Wilhelmina Leseur) werd geboren te Bonaire op 31 Juli 1882 trad zij in de congregatie der Zusters Franciscanessen van Roosendaal en werd drie jaren later geprofest.

De laatste jaren was zuster Humiliana rustend, maar 40 jaren lang heeft ze gewerkt op Aruba en de verschillende Scholen op Curaçao, zoodat haar naam in zegening blijven zal.

Dinsdagmiddag had de plechtige uitvaart plaats, waarbij ook talrijke familieleden van de overledene tegenwoordig waren en daarna de bijzetting op het kerkhof te Welgelegen.

✠ Sr. Maria Lambertina.

Gisteren avond is in het klooster der Zusters Franciscanessen van Roosendaal, op Welgelegen, na een kortstondige ziekte overleden de Eerw. Zuster Maria Lambertina. Deze week was zij nog tegenwoordig geweest bij de begrafenis van Zr. Humiliana, die ze weinige dagen later zou volgen. Zr. Maria Lambertina (in de wereld Helena van Woerden) werd geboren te Bergen op Zoom op 3 Mei 1881. Op 22 jarige leeftijd trad zij in de Congregatie der Zusters van Roozendaal werd 3 jaar later geprofest en kwam kort daarop in Curaçao.

Het vorige jaar vierde zij op Pietermaai onder groote belangstelling haar zilveren professiefeest. Sr. Lambertina was op Pietermaai een zeer geziene onderwijzeres.

Ook was zij steeds druk in het africhten der studenten voor de onderwijzeresexamen

Behalve op Pietermaai was ze ook nog werkzaam in het St. Martinusgesticht.

De congregatie verliest in Sr. Lambertina een goede kracht.

Moge Onze lieve Heer haar spoedig de belooning geven voor haren arbeid.

Hedenmiddag zal de plechtige uitvaart plaats hebben en bijzetting op het Kerkhof van Welgelegen.

Het tarief der brug.

Het publicatieblad No 55 verschenen den 11en September, bevat het tarief der bruggegelden.

We meenden de vorige week het niet te moeten opnemen daar we het voldoende bekend achten.

Dit blijkt echter niet het geval. Een plaatselijk blad zelfs sprak nog een klacht uit, dat alhoewel het tarief voor dienstpersoneel is vastgesteld op 1 cent, de bruggewachters nog 2 cents vragen zeggende dienstpersoneel niet te kunnen onderscheiden.

Zouden de bruggewachters dan zelfs het tarief niet kennen? Dit maakt immers geen onderscheid, dan alleen voor kinderen.

Het tarief luidt:

			maandabonn.
Voetgangers	kinderen	1 ct „ „	f. 0.50
	overigen	2 ct „ „	2.—
Fietsen		5 ct	
Kuiwagens		5 ct „ „	3.—
Personeauto's		25 ct „ „	15.—
Trucks		25 ct „ „	15.—
Motorfiets		10 ct „ „	5.—
Karren		10 ct „ „	5.—
Ruiters		10 ct „ „	5:—

Vliegdemonstratie.

Zooals we voor verdere bijzonderheden in de advertenties kunnen zien, is het a.s. Zondag vliegdemonstratie op Hato. Het begint 's morgens reeds om 10 uur. De groote luchtattractie is 's middags om 3 uur.

Een geregelde autobusdienst zorgt voor de verbinding met de stad.

Zie voor verdere bijzonderheden de advertentie.

Poging tot zelfmoord.

L. C. te Montagne heeft Zondagavond getracht zich de hals af te snijden. Door Dr. Hopkins verbonden, werd de man per ambulance naar het hospitaal vervoerd, van waar hij eenige dagen later naar het krankzinnigen gesticht is gebracht.

Dienzelfden avond poogde de Columbiaan M. A. hetzelfde te doen. Ook deze is naar het hospitaal gebracht en nog ter verpleging aanwezig.

40 jaar trouwen dienst.

Woensdag herdacht de Heer Hendrik Jan Westerhof den dag dat hij 40 jaar geleden in gouvernementsdienst trad.

Eerst diende hij 10 jaar als militair, daarna 13 jaar als politie en tenslotte 17 jaar als marktmeester.

Steeds heeft de Hr. Westerhof gewerkt tot groote tevredenheid waarom hij onderscheiden werd met de zilveren medaille voor *trouwe dienst* en een medaille van de orde van Oranje Nassau.

Onze hartelijke gelukwenschen.

De Falke.

Onze collega La Cruz schrijft:

Zaterdag publiceerde de Bolitin Comercial een kabelbericht van Port of Spain, dat de Falke bekend uit de revolutionaire beweging tegen Venezuela, in den tijd van Urbina, onder de naam van Isle Vormauer door een Cubaansche kanoneerboot is achtervolgd, onder verdenking, dat dit schip munitie aan boord had. De Falke vluchtte naar Nassau. Wij publiceeren dit bericht, omdat dit de reden kan zijn, waarom hier het gerucht loopt, dat Urbina aan boord van een Colombiaansch oorlogschip in de Caraibische zee zou kruisen.

Strijd in het verre Oosten.

Het reeds sinds langen tijd dreigende conflict, tusschen China en Japan is uitgebroken.

De Japanners hebben Moekden, de hoofdstad van Mandsjoerije bezet.

De aanleiding tot het uitbreken der vijandelijkheden is, volgens berichten in de Japansche bladen, het opblazen van een Japansche brug in den Zuid-Mandsjoerijschen spoorweg door Chineezen. Daarop hebben de Japanneezen het vuur geopend. Men meldt uit China dat aldaar groote opwinding heerscht over het optreden van de Japanners.

China heeft protest aangeteekend en zich gewend tot den Volkenbond.

De overstroomingen in China.

Het aantal personen, dat bij de watersnood in het stroomgebied der Jangste en Gele rivier zou zijn omgekomen wordt op 1 millioen geschat en even groot zou het aantal zijn der slachtoffers van ziekten en honger tengevolge van deze overstrooming.

De toestand in Spanje.

Deze is nog verre van gunstig.

Dezer dagen hebben een 400 tal burgermeesters uit het land der Basken en Navarra aan de regeering te Madrid, hun eischen voor autonomie aangeboden. Zij willen niet door het huldige republiekeinsch bewind bestuurd worden, omdat zij katholiek willen geregeerd worden. Ondanks het verbod van betooging, hadden er uitroepen plaats als:

Leve Christus-Koning — Navarra is Katholiek.

Staking op de Engelsche vloot.

Op een groot gedeelte der Engelsche vloot, was er wegens loonsverlaging een staking uitgebroken.

Dit conflict schijnt echter thans weer beeindigd te zijn, met de regeeringsverklaring, dat de stakers niet zullen gestraft worden, en al het mogelijke gedaan zal worden om de gestrengheid bij de doorvoering der loonsverlaging te vermijden.

De Graf Zeppelin

Het bekende Duitsche luchtschip deed vorige week zijn tweede tocht naar Zuid Amerika, thans onder leiding van kapitein Lehman.

Het kwam Zondag te Pernambuco aan.

De Nautilus.

De onderzeeboot van kapitein Wilkins, schijnt althans voorloopig zijn tocht naar de Noordpool te hebben opgegeven. De Nautilus is weer in Bergen te Noorwegen teruggekeerd, behalve Wilkins en de kapitein is de geheele bemanning naar huis vertrokken.

Predikant voor Emmastad.

Maandag a.s. word hier verwacht met M.S. Colombia, ds. W. J. van Lindonk als predikant voor Emmastad. Ds. Lindonk is 45 jaar en sinds 1914 predikant, eerst te Hontenisse, daarna te Holdenkenskerke en vervolgens te Eck en Wiel.

Naar we vernemen zal aan Ds. van Lindonk ook de geestelijke verzorging worden toevertrouwd der protestante militairen.

Ds. van der Giessen, thans vlootaalmoezener, denkt binnenkort te repatrieeren.

Officieele Berichten.

Aan den Heer Ds. J. van de Pol, Predikant bij de Protestantsche Gemeente alhier, is, wegens ziekte, een maand vrijstelling van dienst verleend.

De commissie benoemd bij G. B. dd. 11 September 1920 No. 1027 is ontbonden en den leden dank betuigd voor de door hen in die commissie bewezen diensten.

In de commissie van toezicht, bedoeld bij artikel 1 van de verordening van den 16den Maart 1920, houdende vaststelling van maatregelen van voorzorg in het belang der gezondheid en veiligheid van personen, die anders dan als kajuitspassagiers over zee vervoerd worden (P.B. 1920 No. 51) is benoemd de Havenmeester op Curacao, de Gouvernements-geneeskundige belast met de haven- en quarantainedienst te Willemstad en den Hoofdinspecteur van politie te Willemstad.

De Heer Mr. C. F. Gronemeijer is definitief benoemd tot Referendaris ter Gouvernements - Secretarie alhier.

Kamer van Koophandel en Fabrieken voor Rotterdam.

In dank ontvingen wij de door de Kamer uitgegeven statistiek van handel, nijverheid en verkeer van Rotterdam over het tweede kwartaal van 1931, mede bevattende de vergelijkingscijfers over het eerste kwartaal van dit jaar en voor de kwartalen van 1930.

Wij noteeren hieruit het volgende:

Het totale goederenverkeer ter zee van Rotterdam met de nabij gelegen kleine havens omvatte gedurende het eerste halfjaar van 1931 bijna 17.500.000 tons van 1.000 K. G., tegenover ruim 11.500.000 tons voor Groot-Hamburg en bijna 10.000.000 tons voor Antwerpen. Rotterdam nam dus met betrekking tot het goederenverkeer over dit tijdvak weder bij verre de eerste plaats in op het vasteland van Europa.

Het internationale goederenverkeer langs den Rijn van en naar Rotterdam omvatte in het betrokken tijdvak bijna 11.500.000 tons van 1.000 K.G., zijnde 53% van het geheele Rijnvaartverkeer over de Nederlandsche grens.

Beperking der productie.

In enkele Staten van Amerika Texas, Oklahama, en Kansas is men overeengekomen tot een beperking der ruwe olieproductie.

Ook in de Zuidstaten schijnt men tot een dergelijke overeenkomst te zullen komen met betrekking tot de katoenoogst.

Von Arnauld de la Perriere.

De gratis nieuwsberichten melden: Op 30 September a.s. neemt kapitein ter zee Von Arnauld de la Perrière afscheid van de Rijksmarine. In den wereldoorlog was hij commandant van de Duitsche duikboot U-35, waarmede hij 200 vijandelijke schepen met een totalen tonneninhoud van 500.000 ton tot zinken gebracht heeft. Hij ontving daarvoor de orde "Pour le Mérite" en nog een reeks van andere onderscheidingen.

Deze kapitein is hier bekend door zijn bezoek aan Curaçao eenige jaren geleden, als commandant van den Duitschen kruiser Emden.

De gereformeerden op Curacao.

Het *Dordtsche Dagblad* deelt mee, dat ds. Gispen terug is. Acht Zondagen heeft hij gepreekt en 30 tot 40 menschen onder zijn gehoor gehad. Hij zou het noodig vinden, dat een predikant, niet een candidaat, werd uitgezonden.

K. W.

Beurscrisis in Europa.

Volgens de kabel- en radioberichten is er deze week een ernstige beurscrisis geweest, in Europa.

De Engelsche, Nederlandsche, Duitsche, Brusselsche, Kopenhaagsche en Stockholmsche beurzen zijn allen een of meer dagen gesloten geweest. De Amsterdamsche was slechts een dag gesloten: Londen was Woensdag weer geopend.

Als gevolg hiervan zijn in verschillende staten o. a. Engeland en Italië verbodsbepalingen gekomen omtrent het koopen en verkoopen van vreemde munt. Denemarken verbood de uitvoer van goud.

In Engeland werd voorloopig voor 6 maanden de gouden standaard opgeheven.

We lazen in de „Gratis Nieuwsberichten":

Het Amsterdamsche Effectenblad interviewde de Nederlandsche Bankdirectie naar aanleiding van de voortdurende goudimporten, welke vooral in het buitenland de aandacht trekken. De directie verklaarde dat de goudimporten uitsluitend uit den stand van de wisselmarkt voortvloeiden; groote buitenlandsche saldi vloeien den laatsten tijd naar de Nederlansche markt, vermoedelijk omdat de Nederlandsche gulden geprefereerd wordt boven andere valuta's, dit leidde tot goudimporten, die echter niet door de Bank in de hand gewerkt worden, deze blijft volkomen passief.

Onderscheiding van bekende personen buiten Curacao.

Uit de Kolommen onderscheidingen verleend bij gelegenheid van Hr. Ms. verjaardag, teekenen we de volgende bekende personen aan.

Tot Minister van Staat is benoemd Dr. J. Th. de Visser.

Tot Ridder in de orde der Nederl. Leeuw.

Z. H. E. Mgr. J. A. G. Jansen. Aartsbisschop van Utrecht en Kolonel J. Oele, chef van het Korps Mariniers.

Tot Officier in de orde van Oranje Nassau.

Mr. C. H. J. Schuller tot Peursum. gez. Secr. te Caracas.

Tot Ridder in de orde van Oranje Nassau.

Mgr. Th. de Backere. Apost. prefect van Soerabaja. Cor. Ruys, tooneelspeler in den Haag. Pastoor Perquin. Voorzitter van de K. R. O. en de Eerw. Fraters Amatus Hosemans hoofd der R. K. School te Zwolle en Paschalis Hageman hoofd der R. K. School te Paramaribo.

In dank ontvangen.

Van de drukkerij Otto Cras in de Passaatstraat - Kerkstraat een keurig boekje met de modellen en verschillende lettertypen, waarmede in die drukkerij gewerkt wordt.

Bal ten paleize.

Heden avond zal op het Gouvernements huis een bal gehouden worden ter gelegenheid van de terugkeer van Mevr. van Slobbe in den kring harer familie.

Kinderlijk gevonden.

Zaterdagmorgen werd door de autogeleider van de Ambulance van Vliet, een kinderlijk opgegraven op Flor de Marie, en naar Cas chiquito vervoerd, om daar ter aarde besteld te worden. De moeder M. E. daags te voren van het levenlooze kind bevallen, had het 's avonds door haar man, achter de woning laten begraven.

Gepasteuriseerde melk uit Venezuela?

Van betrouwbare zijde meldt men ons, dat een firma te Caracas zich tot een der banken hier ter plaatse heeft gewend met het verzoek, inlichtingen te willen verstrekken of de mogelijkheid bestaat te Willemstad een afzet te vinden voor gepasteuriseerde melk. Het is dringend te hopen dat de B. V.V. (Bond voor Veehouders) er spoed achter zet om de pasteurisatie van de door hen geproduceerde melk, in studie en indien eenigszins mogelijk dit zelf ter hand te nemen.

Het zou toch zeker zeer te betreuren zijn, indien een buitenlandsche firma de voorziening van Willemstad met goede melk den veehouders hier uit handen nam.

Arbeidsbeurs.

Deze week hebben zich 200 werkeloozen ingeschreven. Het totaal is nu 472. Aan 85 personen is door middel van de beurs arbeid verschaft.

Veehoudersbond.

Op laatstleden Donderdag, had er in de bovenzaal van de Societeit "De Gezelligheid", welwillend door het Bestuur van die Vereeniging voor dit doel afgestaan, eene vergadering van Veehouders plaats ter verkiezing van een Bestuur en ter vaststelling van de Statuten.

Tegenwoordig waren er, behalve de Heeren A. G. Statius Muller en J. M. St. van Eps, die respectievelijk fungeerden als voorzitter en secretaris, nog een twintigtal veehouders uit beide districten van het eiland alsmede de Heer Sardeman, Gouvernements-Veearts alhier.

In die vergadering werd het Bestuur gekozen, bestaande uit de heeren, A. G. Statius Muller, Voorzitter, H. v. d. L. Schotborgh, Ondervoorzitter, J. M. St. van Eps, Secretaris, C. N. Pietersz. Penningmeester en M. B. Gorsira, terwijl de door eene Commissie ontworpen Statuten, die aan Z. E. den Heer Gouverneur van Curaçao, ter goedkeuring zullen worden aangeboden, werden vastgesteld.

De Secretaris,
J. M. St. van Eps.

Bij den dood van Z. E. Mgr. Dr. W. H. Nolens.

Schreven wij de vorige week reeds over wat de Maasbode gaf op den ochtend na het overlijden van dezen grooten doode, de andere bladen betuigden niet minder hun waardeering voor dezen grooten Staatsman.

„Met onkreukbare trouw vervulde hij zijn taak" schreef het hoofdblad der S. D. A. P. *„Het Volk"* wat een heele pagina aan den priester-staatsman gewijd had.

„Het Algemeen Handelsblad" zegt van zijn heengaan.

De dood van dezen priester-staatsman, dezen bedachtzamen en invloedrijken politicus, sociaal-econoom, internationaal deskundige op het gebied der arbeidswetgeving, den thomist, wiens geest de draagwijdte van de beide groote encyclieken van wijlen paus Leo XIII — Aeterni Patris en Rerum Novarum — overspande is een verlies voor geheel Nederland.

Even waardeerend schrijven ook *„de Nieuwe Rotterdamsche-Courant"* en *„De Telegraaf"* en in *„Het Vaderland"* lezen wij:

De slag is gevallen, Nolens is niet meer. Een slag voor dezen lande, want hij was een warm vaderlander, die, dank zij zijn groote bekwaamheden, en zijn ernstigen wil om de gemeenschap van nut te zijn, Nederland onschatbare diensten heeft bewezen.

Nog waardeerender zijn vanzelfsprekend de uitingen in de Anti-Revolutionaire en Christelijk Historische pers, waarmede Dr. Nolens zoo vele jaren lang samen gestreden heeft, voor de doorwerking der Christelijke beginselen in Nederland.

De heer Sokal, de voorzitter van de laatste Intern. Arbeidsconferentie te Genéve, die jaren lang met Mgr. Nolens samenwerkte, heeft aan de Nederlandsche pers de volgende verklaring afgelegd:

Met het diepste leedwezen verneem ik het overlijden van Mgr. Nolens, den uitnemenden Nederlandschen staatsman en grooten leider van de christelijke sociale beweging. Ik heb het voorrecht gehad sinds tal van jaren met Mgr. Nolens samen te werken en nog in Juni, tijdens de laatste Intern. Arbeidsconferentie, hebben wij allen zijn onvermoeibaren arbeidslust, zijn steeds rechtvaardige en krachtige interventies, de helderheid van zijn geest en de diepte van zijn kennis leeren waardeeren. Hetgeen ons vooral bij Mgr. Nolens trof, was het evenwicht in zijn gevoel voor het recht. Maar onder het eenigszins terughoudend uiterlijk van een politieken strijder en van een uitnemend jurist ontdekte men weldra een bewogen ziel en een hart vol liefde en medelijden voor alle menschelijke ellende. Het was niet een politieke of juridische opvatting, die van Mgr. Nolens een hardnekkig verdediger van de arbeidersklasse maakte, het was zijn oprechte liefde voor de armen en onterfden die hem er toe dreef met hartstocht en met alle gaven van zijn grooten geest de belangen der arbeiders te verdedigen."

Uit Geneve kwam de Heer Albert Thomas persoonlijk naar den Haag om zijn condoleance te betuigen, terwijl van bijna alle geestelijke en wereldlijke autoriteiten telegrammen binnenkwamen o. a. van H. M. de Koningin en Prins Hendrik ook talrijke uit het buitenland o. a. van Z. H. den Paus, en den Duitschen Rijksminister Stegerwald.

Gaarne laten we hier nog volgen, wat over de laatste levensmaanden, zijn vriend oud Minister Aalberse schreef in de Maasbode:

Hij zelf wilde aanvankelijk niets weten van eenige berichtgeving over zijn ziekte. Daar had niemand iets mee te maken. Toen er echter toch geruchten opname in enkele bladen vonden — hij las ze met ergenis, te meer daar ze vaak volkomen onjuist waren, zoo bijv. een uitvoerige mededeeling over een nierziekte, welke hem zou sloopen — verkreeg ik met moeite verlof om eenmaal per week, in overleg met zijn huisdokter, dr. Steger, een korte mededeeling aan het Nederlandsch Correspondentiebureau te verstrekken. De moeilijkheid was echter, dat hij tot voor enkele dagen zelf nog dagelijks de kranten las. Toen ik dan ook, nadat het eerste bericht van het Correspondentiebureau verschenen was, mijn middagsch bezoek om vijf uur bij hem bracht, en hem vroeg: „Hoe gaat 't er mee?" was 't spottend lachend antwoord: „Och, 't is zoo gemakkelijk voor me, ik lees dat nu 's morgens in de krant!" Maar zooals steeds, als hij iets scherps gezegd had, liet hij er dadelijk gemoedelijk op volgen: „Maar 't was goed hoor, je hebt het goed gedaan ...."

Een jaar ongeveer zal het geleden zijn, dat zijn naaste vrienden begonnen, zich over hem ongerust te maken. Hij kon er soms betrokken, wat flets uitzien. „Er scheelt toch niets aan?" vroeg men schuchter, want men roerde een teer punt aan: hij sprak graag en breed over zijn werk maar nooit over zijn persoon. „Mij? niets. Ik ben alleen zoo moe. Die atmosfeer hier — in de Tweede Kamer — drukt me. Ik heb behoefte aan zeelucht. Daar kun je ademhalen. Dat doet je goed, dat voel je."

Als men na eenigen tijd het waagde, om voorzichtig op te merken, dat het misschien toch wel goed was, eens een dokter te raadplegen, werd dit niet zoo goed opgenomen. „Een dokter, waarom? Ik ben nog nooit ziek geweest. Ik mankeer niets. Ik heb behoefte aan frissche lucht."

Zoo ging hij, als hij eenigszins kon en het weer niet al te bar was, elken dag naar Scheveningen, op de pier, om lucht te happen. De laatste foto, die van hem bestaat, werd daar genomen, op de leege pier, in het Maartsche zonnetje.

In het najaar begon hij echter te vermageren. Zelfs wie hem dagelijks in de Kamer zagen, viel dit op. Ik kreeg vermoedens van suikerziekte. Op een avond, in zijn studeerkamer heb ik hem dat gezegd. Hij geloofde daar niet veel aan; hij was alleen maar moe. Wat rust, wat zeelucht, en het zou wel weer beter zijn.

Eerst maanden later vernam ik, dat hij toen toch een dokter geraadpleegd had.

Die verdachte vermagering bleef doorgaan, vertelt mr. Aalberse verder. Toen Mgr. uit Genéve terugkwam, belde hij mr. Aalberse op. „Hij was geheel van gezicht veranderd." „De forsche, krachtige figuur, die hij geweest was, zat daar als een menschelijk wrak." „Na een half uur was het of hij beter werd." Hij vertelde uitvoerig over de vergaderingen."

Hij liet me uit. Maar toen hij daar zoo naast me stond, viel me weer des te sterker op, hoe vreeselijk mager en vervallen hij was geworden. Ik voelde me toen verplicht, hem te zeggen, dat ik me ernstig bezorgd maakte over zijn gezondheid. Ik zei hem, dat ik vreesde, dat hij in hooge mate aan suikerziekte leed en ried hem aan, een dokter te laten komen.

Toen zei hij: ze zijn al met hun tweeën geweest, 't is geen suikerziekte, 't is aan den lever.

Eerst later hoorde ik, dat dit onderzoek reeds had plaats gehad vóór zijn vertrek naar Genéve, terwijl ik naar Rome was. Zijn huisdokter had bezwaar, hem deze reis nog te laten ondernemen. Maar hij stond erop; die mijnconventie lag hem zoo na aan het hart. De huisdokter sloeg hem toen voor, eerst een eens specialist te raadplegen.

Zoo is hij, ernstig ziek, dood vermoeid, toch op 23 Mei naar Genéve gegaan, uit plichtsbesef. Zijn ijzeren wilskracht heeft hem staande gehouden.

Vele avonden heb ik daarna nog met hem gepraat. Hij las nog veel, niet alleen de kranten, maar ook boeken. Vooral, wat over de Encycliek „Quadragesimo Anno" geschreven werd, had zijn belangstelling. Hij had voor dit Pauselijk stuk groote bewondering. Ik zei hem op een dier avonden, dat Heinrich Webers en prof. Peter Tischleder's „Wirthscthaftsehik" verschenen was, en dat het mij uitstekend voorkwam, en waarom. Hij liet me er enthousiast over praten, en zei toen: „Ja, ik ben het met je eens, 't is een goed boek, ik heb het al gelezen." Toen ik verbaasd opkeek liet hij me nog enkele Duitsche en Fransche boeken zien over het socialisme, die hij ook al reeds gedeeltelijk gelezen had.

„Als ik ze uit heb, zal ik ze je meegeven. Je moet ze ook lezen. Er is een merkwaardige kentering in het socialisme gaande. Houd dat in de gaten en houd daar rekening mee. Ik zal daar wel niet meer mee te maken hebben . . . "

Zoo eindigde telkens weer zijn vele opmerkingen en wenschen voor de toekomst.

Eerst 20 Juli is hem medegedeeld, hoe buitengewoon ernstig zijn toestand was, en dat het goed zou zijn, om, als hij nog iets te regelen of te ordenen had, dit niet meer uit te stellen.

Die mededeeling heeft hem zeker wel een schok gegeven. Maar de uitwerking was toch zooals van hem kon worden verwacht: hij was daarna veel kalmer en opgewekter.

Zondagavond 2 Augustus liet hij mij komen, om mij mede te deelen, wat er na zijn dood moest gebeuren. Aan alles had hij gedacht, zijn uitvaart, zijn begrafenis, zijn boeken, zijn meubelen.

Dat duurde een half uur. Het is wel het pijnlijkste moment, dat ik in mijn leven heb doorgemaakt.

Maandag 3 Augustus zinspeelde pastoor Beysens er op, dat zijn toestand toch ernstig was, wel geen direct gevaar .... „U wilt mij zeker zeggen, dat ik bediend moet worden? Als de dokter dat gewenscht vindt, vind ik dat goed."

Zoo ontving hij, nadat hij den vorigen dag nog voor het laatste de H. Mis gelezen had, op Dinsdag 4 Augustus de laatste H.H. Sacramenten. Niemand mocht daar bij zijn, of aan niemand mocht het verteld worden. Eerst Maandag 10 Augustus deelde hij het den heer Bongaerts en mij mede. En hij liet er op volgen: „Ik ben geheel geresigneerd. Misschien word ik weer wat beter: er wordt zooveel voor me gebeden. Maar anders . . ik ben geheel geresigneerd."

Nog steeds zat hij in zijn studeerkamer als ik 's avonds, en na 12 Augustus 's namiddags bij hem kwam. Maar een geleidelijk grooter deel van den dag ging hij naar bed: „die rust doet me goed."

Zienderoogen ging hij achteruit. Zijn stem werd ook steeds zwakker.

Donderdag 20 Augustus vond ik hem voor het eerst te bed. Hij begreep mijn bezorgdheid: „'t Is niet erger, hoor, maar ik voel me beter en gemakkelijker, als ik te bed blijf. De dokter zegt ook, dat die rust me goed doet".

Vrijdag 21 Augustus zat ik weer naast zijn bed. Hij was altijd een scherp opmerker. Maar hoewel ik trachtte, opgewekt te praten, begreep hij toch wel, wat er in mij omging. Tot driemaal toe zei hij mij dien middag: 't Is goed, wat er met me gebeurt, 't is goed, heb daar geen zorg over". En in denzelfde geest spak hij ook telkens tot zijn vriend Bongaerts.

Zondag 23 Augustus werd de toestand veel ernstiger. Voor de tweede maal kreeg hij een punctie, wat hem nog eenige verlichting gaf.

Maandag 24 Augustus vond ik hem, schijnbaar rustig slapende. Hij had dien dag nog niets gezegd, en niets gebruikt. Den volgenden dag zag hij me naast zijn bed staan, en stak mij, zonder iets te zeggen, zijn hand toe. En nog eens, toen ik heen ging.

Zoo zijn deze laatste dagen doorgegaan. Hoezeer hij bij voortduring achteruit ging, zijn pols bleef krachtig. Zijn sterk gestel bood taaien tegenstand tegen den naderenden dood. Die ten slotte kwam.

Mr. Aalberse besluit:

Toen ik, op een avond, tot hem zei: het is wel naar, maar het is zoo toch beter, dan wanneer u plotseling overleden zou zijn, zei hij met groote kracht en overtuiging: „Ja, dat is zoo, en daarvoor ben ik ook heel dankbaar."

Zoo is dr. Nolens, in zijn sterven als in zijn leven, voor ons allen een voorbeeld geweest van trouwe plichtsbetrachting, warme geloofsovertuiging en oprechte vaderlandsliefde.

Toen hij lag te zieltogen, viel mij eensklaps op, dat naast zijn bed, op den schoorsteen twee groote portretten stonden, beide hem door de daarop afgebeelden geschonken: de portretten van Z.H. den Paus en van H.M. de Koningin.

Dat was dr. Nolens, geheel en al. *„Utrique fidelis"*, zijn wapenspreuk. Aan beiden trouw.

Apostolaat ter Zee.

1ste. prijs van de loterij van het Apostolaat ter Zee is f. 2000.

Advertentie.

De Procureur-Generaal, Hoofd van het hulpbureau voor den Industrieelen Eigendom in Curaçao, brengt hierbij ter algemeene kennisse, dat de wet van 9 Juli 1931 (P. B. No. 51) tot wijziging van de artikelen 35,47 en 49 der Octrooiwet 1910 (P. B. 1911, No. 9), laatselijk gewijzigd bij de wet van 29 Juni 1925,15 Augustus 1931 in werking getreden is.

De Hierbedoelde wetswijzigingen behelzen:

1o. *een verlenging van den duur van een octrooi van 15 tot 18 jaren (art. 47).*

Voor elk der drie verlengingsjaren van den duur is een jaarcijns van f 160.— verschuldigd.

2o. *Een verruiming van den termijn van uitstel voor de betaling van de jaarcijnzen voor verleende octrooien van 3 tot 6 maanden (art. 49).*

Laatstbedoelde verlenging van den uitsteltermijn is een uitvloeisel van de op 6 November 1925 tot stand gekomen wijziging van het Unieverdrag van Parijs van 20 Maart 1883 tot bescherming van den Industrieelen Eigendom, welke wijziging voor Curaçao in P. B. 1928, No. 70 afgekondigd is geworden.

Ingevolge de wet van 9 Juli j. l. kunnen op 15 Augustus 1931 **vervallen octrooien** *in de hierna te noemen gevallen worden* **hersteld:**

a. *Octrooien, welke op laatsgenoemden datum zijn vervallen door het verloopen van 15 jaren, te rekenen van hunne dagteekening.*

b. *Octrooien, vervallen na 1 Juni 1928, doordat de daarvoor verschuldigde jaarcijnzen niet tijdig zijn betaald.*

Voor de vaststelling van den duur der te herstellen octrooien wordt de tijd, gedurende welken die octrooien reeds vervallen waren, medegerekend.

De rechten, welke derden vóór 15 Augustus 1931 te goedertrouw op de eventueel te herstellen octrooien verkregen hebben, blijven gehandhaafd.

Voor het herstel der hier bedoelde octrooien moet door de houders dier octrooien binnen drie maanden *na het in werking treden dezer wet worden betaald:*

in het geval sub a. voor het 16e, 17e en 18e jaar, waarmede de duur van het octrool wordt verlengd, een bedrag van fl 160,— per jaar;

in het geval sub b., de nog verschuldigde achterstallige jaarcijnzen, benevens een bedrag van fl 1,25.—

Ingevolge art. 3 der wet zullen houders van octrooien die vóór of op 13 Juni 1933 zouden zijn vervallen, doch waarvan de duur tot 18 jaar verlengd wordt, verplicht zijn licentie te verleenen aan hen, die te goeder trouw vóór 13 Juni 1930 daadwerkelijke voorzieningen hebben getroffen en onkosten hebben gemaakt om de geoctrooieerde uitvinding te gaan toepassen, weigert de octrooihouder de op grond van dit artikel gevraagde licentie te verleenen dan vindt art. 34, lid 4 tot en met 7 der Octrooiwet overeenkomstige toepassing.

Willemstad, Curaçao, 5 September 1981

De Procureur-Generaal,
Hoofd v. h. Hulpbureau voornoemd,
3—3 M. v. DIJK.

Apostolaat ter Zee.

Ze zijn er weer.
Koop ze nu.
Hoofdprijs f. 2000.
Administratie, Pietermaaiweg, 96.

BEKENDMAKING.

De Directeur van den Openbaren Gezondheidsdienst maakt hierbij bekend dat de bepalingen der artikelen 26 tot en met 30 van de Begrafenisverordening (P. B. 1919 No. 21) over den bouw van grafkelders met ingang Januari 1932 in werking zullentreden.

Eigenaren en beheerders van begraafplaatsen worden verzocht zich bijtijds op de hoogte te stellen van de voorschriften vervat in genoemde bepalingen, die bij het bouwen van grafkelders in acht moeten worden genomen.

De Directeur van den
Openbaren Gezondheidsdienst,
3 -- 2 P. I. HENRIQUEZ.

Bekendmaking.

De aan den failllieten boedel van EMILIO FERNANDEZ WILLIAMS toebehoorende op huurgronden staande houten huizen, gelegen op „BIVAK", „BUENA VISTA", „DEIN" en RIO-CANARIO" worden hierbij te koop aangeboden.

Voorts de navolgende mede aan dien boedel toebehoorende onroerende goederen, viz:

1°. Een stuk grond met twee daarop staande huisjes, gelegen aan de „PISCADERABAAI".

2°. Een stuk grond op de plantage „MARCHENA".

3°. Twee stukken grond gelegen aan de „BATIPANJABAAI".

Aanbiedingen in te dienen vóór 1 October 1931.

Voor nadere inlichtingen zich te wenden tot ondergeteekende.

De Curator
3—3 *J. L. C. MONSANTO.*

Bijblad voor 26 September 1931.

Iets over wonder ijs.

De I. G. F. is bezig een nieuw soort ijs te fabriceeren, De fabricatie als zoodanig levert eigenlijk al geen moeilijkheden meer op, maar, gelijk met nieuwe ontdekkingen altijd 't geval is, het komt er nu nog op aan de productiekosten zoo omlaag te schroeven, dat de practijk ook iets aan het geval heeft.

Theoretisch was het allang mogelijk ijs *zonder* water te fabriceeren. Maar de reusachtige Leunawerke van de I. G. interesseeren zich bijzonder voor deze mogelijkheid, wijl ze als nevenproduct koolzuur maken, waarmede zij niet goed weten wat aan te vangen. Echter is het juist koolzuur, dat de grondstof levert voor het nieuwe ijs. Men neemt daartoe dit gas, plaatst 't onder een druk van 100 atmosferen en brengt dan in eens, met een ruk om zoo te zeggen, een ontspanning te weeg. Het begint dan te sneeuwen. Het gaat in kurk droge sneeuw over en deze materie wordt bij elkaar geveegd en in blokken van 19 K. G. samengeperst, welke zich zeer handig laten transporteeren.

Deze sneeuw is verschrikkelijk koud. Zij wijst 79 graden beneden nul aan en dat is een temperatuur, welke zelfs aan de Noordpool niet bereikt wordt. Zij heeft boven het gewone ijs nog het voordeel, dat zij *niet smelt*. Althans niet in dien zin, dat zij water achter laat. Zij gaat bij verwarming in gas over en dat verdwijnt in de lucht zonder iemand eenige hinder te veroorzaken.

Op het oogenblik kost dit ijs nog een paar maal duurder dan ons gewoon kunstmatig „gekweekt" waterijs en in grootere steden heeft het dus geen kans. Maar het laat zich wel in een speciaal voor het doel geprepareerd karton verpakken en dan naar het platteland, waar de ijsfabrieken niet dicht gezaaid zijn, verzenden. Afgezien daarvan heeft het zekere eigenschappen over zich, welke het bekwaam maken het waterijs ook in de laboratoria van de koekebakkers te verdringen. De fabricatie van vruchtenijs immers eischt zeer aanzienlijke hoeveelheden van met zout vermengd waterijs en dit is waarschijnlijk wel door de samengeperste sneeuw te vervangen. Want deze sneeuw laat zich tot poeder fijnmalen en kan dan zeer wel door de pap geroerd worden, waaruit het vruchtenijs bestaat. Zij geeft dan hare geheele koude aan de vanille of de ananascréme af en deze zakt daardoor op de vereischte temperatuur. Water onstaat daarbij, gelijk hooger gezegd niet, maar wel wat anders, dat door liefhebbers van een ijsje waarschijnlijk hoogelijk gewaardeerd zal worden. Het oorspronkelijke koolzuur mengt zich n.m.l. door de créme heen en geeft aan deze een petilleerenden bijsmaak, die de gedachte naar een champagnebachanaal heenvoert.

Mexico is een tamelijk warm land en een bericht, dat men van daaruit groote hoeveelheden ijs naar New York exporteert, zal in het algemeen schouderophalend gelezen worden en toch is het bericht absoluut niet onjuist. Het gaat echter niet om natuurlijk ijs maar om z. g. droog ijs.

Dit ijs, dat met behulp van koolzuur gefabriceerd wordt, kan in het Mexicaansche petroleumgebied *Quebraco* goedkoop vervaardigd worden.

Een petroleummaatschappij heeft reeds jaren geleden bij haar boringen naar nieuwe petroleumbronnen een sterke koolzuurbron ontdekt.

Jaren lang heeft men deze bron ongebruikt laten liggen, tot 'n Maatschappij uit New-York op 't idee kwam de onbenut wegstroomende koolzuur-massa's op te vangen en ze voor de fabricage van koolzuurijs te gebruiken.

Deze methode bleek uitstekend en zoo ziet men thans in de haven van Tampico de groote ijsbooten, die het tusschen kurkenplaten verpakte ijs uit 't Zuidelijk gelegen Mexico naar Noord-Amerika tot New-York transporteeren.

Zou dit *droge ijs* geen kans van slagen hebben hier op Curaçao?

Zuiver hygiënisch water is hier betrekkelijk duur. En voor de fabrikatie van dit nieuw soort ijs is in het het geheel geen water noodig, maar wèl koolzuur, dat ook op Curaçao gebruikt wordt voor de de fabrikatie van alle koolzuurhoudende dranken, zooals sodawater, limonades enz. maar wij gelooven niet, dat dit gewone koolzuur zulk een hoogen druk van 100 atmospheeren heeft, voorloopig lijkt het wel voordeeliger, dit ijs kant en klaar in stukkjes van 10 K.G. netjes verpakt tusschen kurkplaten van Tampico te laten komen, wat met de olie-booten van daar misschien wel mogelijk is.

Misschien dat dan de oude ijskasten hier weer in eere konden hersteld worden. Deze hadden gewoonlijk het groote inconveniënt, dat ze lekten en groote plassen water rondom zich heen verspreidden. Dit droge ijs smelt niet, gaat dus niet in water over, is veel kouder en kan gemalen worden en kan zonder zout en zonder uren lang draaien, heel eenvoudig tot roomijs of vruchtenijs gemaakt worden.

Voor de buitendsitricten en de andere eilanden zou het een groote aanwinst zijn.

BEKENDE TACTIEK.

HOE MEN EEN LASTERBERICHT IN ELKAAR ZET.

Het bekende woord van Voltaire, „Liegt er maar op los, er blijft altijd wat van hangen" wordt nog steeds, en overal toegepast, door de vijanden van kerk en geestelijkheid.

Bijgaand staaltje van dergelijke strijdmethode, werd ons ingezonden door een vriend, die zeer goed op de hoogte is van de Spaansche tijdschriften literatuur.

We bevinden ons in het redactiekantoor van *La Barbaridad*.

De hoofdredacteur, die juist 'n artikel tegen de zedeloosheid geschreven heeft, zit zich te verlustigen in het lezen van een schunnige roman.

Daar komt meneer Rodriguez binnen, een der vele leeghoofden ten dienste van de redacties, die voor een vrijkaartje in theater, cine of tram loven en prijzen wat je wil, en aan komen dragen met verouderde berichtjes:

— Goeien avond, groet de redacteur.

— Alles wel, meneer de redacteur?

— 't Lijkt er niet naar.

— Zal ik dien leunstoel maar nemen?

— Ga maar zitten.

— Dank U.

— Geen dank!

— Ik breng U 't tramkaartje terug. En toch, 't scheelde maar weinig of ik had U stof gebracht voor een berichtje; immers toen ik uit de tram stapte, zag ik een priester die bijna overreden werd door een rijtuig.

— Wat? Een pastoor? Wacht eventjes, daar maken we een pikant berichtje van.

— Maar 't beteekent heelemaal niets.

— Voor ons doel komt er dat niet op aan.

— Bovendien, er valt niets te zeggen tegen dien priester.

— Niets? Wat ben je toch onnoozel! Aanstonds zul je zien of er iets tegen hem te zeggen valt . . . Vertel maar eens op, meneer Rodriguez. Wat is er gebeurd?

— Nu, op het Paleis-plein kwam er een koets aangereden, een beetje buiten de richting en liep recht op een ouden priester aan, die ternauwernood uit kon wijken en aan 't dreigend gevaar ontsnappen kon.

— Goed zoo! Wacht... Ik dicteer je en jij schrijft.... „Gisteren is er op 't Paleis-plein iets voorgevallen, waarbij een priester de hoofdpersoon was, een feit dat de verontwaardiging heeft gewekt van allen die er getuigen van waren. Er ging daar 'n pastoor over straat"... Was ie dik of mager?

— Komaan, heel gewoon, niet dik, niet mager.

— Goed; schrijf dan:... „een dikzak van 'n pastoor, een van die zich niets aantrekken van zoo menigen ongelukkige die niets heeft om te eten. De koetsier gaf hem een teeken dat hij uit moest wijken..."

— Hei, hei, zoo is 't niet! De koetsier gaf hem geen enkel teeken, integendeel, hij reed woest en 't rijtuig liep recht op den priester aan.

— Een mooie grap! We zouden er aardig aan toe zijn als we alles zeiden zooals 't gebeurd is. Schrijf:.... „maar de pastoor, verre van er notitie van te nemen, wierp den koetsier een trotschen, verachtenden blik toe, en weigerde op zij te gaan, waardoor hij natuurlijk gevaar liep van overreden te worden" Wat is er verder gebeurd?

— De arme pastoor zei tot den koetsier: „Beste man, je had toch wel een beetje beter op kunnen letten." Maar de koetsier een dom stuk mensch, begon te vloeken, schold den priester uit voor landlooper, dief en nog heel veel ergers, maakte zoo'n vreeselijk kabaal dat enkele heeren die daar toevallig voorbijkwamen, den koetsier beduiden dat hij wat in zou binden, anders zouden ze hem 'ns even murw maken met hun wandelstokken. Toen trok de koetsier er van door.

— Goed, schrijf: Toen stelde de pastoor zich woedend aan en luid schreeuwende, viel hij uit tegen den koetsier, wierp hem beleedigende woorden naar het hoofd en voerde daarbij een taal die heelemaal niet voegt voor een bedienaar van 't altaar. De koetsier bood heel voorzichtig en bescheiden zijn excuus aan, maar ziende dat die als van den duivel bezeten geestelijke niet ophield met z'n lawaai, verkoos hij maar liever er tusschen uit te trekken. Een heer, getuige van dat tooneeltje, keurde ten zeerste het gedrag van de pastoor af, en al de omstanders stemden met die afkeuring in.

Wij zijn van gevoelen dat 't hoog tijd word dat het vrij denkende volk ontwaakt uit zijn verdoovingschap en gaat begrijpen welke houding men dient aan te nemen tegenover de steeds grooter wordende aanmatiging (driestheid) van dat volkje met 'n toog." Wat dunkt U van dat berichtje, Rodriquez?

Ronduit gezegd, ik vond 't beestachtig — ik wou zeggen: kolossaal fijn.

— Kijk, zóó moeten al de berichtjes gesteld worden die betrekking hebben op pastoors.

— Juist zoo! Dat vind ik overigens al.

R. P.

(uit de „Hormiga de Oro.")

Waar blijft het geld der kloosterlingen.

Als een staaltje hoe de thans in Spanje zoo gesmade kloosterlingen het geld gebruiken dat ze „in hun brandkasten ophoopen", geeft de HORMIGA DE ORO onderstaande lijst, en teekent er bij aan: „Dit is slechts een benaderde berekening, die ver beneden de werkelijkheid blijft, terwijl lang niet alle onderwijsgevende Vereeningen zijn opgenomen.

Arbeidskinderen gedurende de laatste 50 jaren opgevoed in de **kosteloozе** *scholen van de*:

Broeders der Christelijke Scholen	400 000
Escolapios	500 000
Salesianen	150 000
Jezuiten	100 000
Zuster Carmelitessen	300 000
Religieuzen van Huiselijken dienst	130 000
Dochters van Liefde van St. Vincentius	1 025 000
Vereeniging van Kath. Dames in Madrid	400 000

Me dunkt dat 150 000 voor de Salesianen zeker veel te weinig is; als er nog een 0 bij stond, zou ik 't beter gelooven, maar . . . . 't staat er zoo.

Boekbespreking.

VICTOR BRIDGES

DE MAN VAN NERGENSHUIZEN

Prijs f 1.25

De geschiedenis van een heer, die met zijn dubbelganger voor 10.000 pond sterling overeenkomt diens plaats in de wereld gedurende drie weken in te nemen, waarbij hij 99% kans beloopt vermoord te zullen worden.

De combinaties, complicaties en mystificaties welke hieruit voortvloeien, doen den lezer versteld staan. Er is geen enkele vervelende bladzijde in. Alles is humor en avontuur. Dit boek zal menigeen tot in den nacht aan het lezen houden.

De *Pall Mall Gazette* schreef:

„Het is een van de beste romans, die wij in langen tijd gelezen hebben."

En de *Daily Mail*:

„Een uitstekende roman, vol van de stoutste avonturen, rijk aan goede gedachten, opwekkend en humoristisch."

Verkrijgbaar bij de R. K. Boekhandel St. Augustinus - St. Thomas College.
St. Martinus gesticht.
Fraterhuis Aruba.
Fraterhuis Bonaire.

FEUILLETON.

Nadruk verboden.

BELLADONNA.

Oorspronkelijk verhaal door

D. STRATER.

6

Neen, er bleef voor haar geen hoop meer over! Het gerechtelijk onderzoek zou zeer zeker den aard van het vergift, dat een vreeselijke snelle uitwerking moest hebben, vaststellen, niet alleen uit het in beslag genomen bolletje, maar met nog grooter zekerheid uit de lijkschouwing, die wellicht reeds had plaats gehad.

En welk gevolg zou dit voor haar hebben? Zou haar schuld daardoor niet met verpletterende zekerheid worden vastgesteld? En dan?... Zij dorst er zich niet in te denken... En dan?.. de veroordeeling.. de gevangenis voor jaren.. wellicht voor levenslang!...

— Barmhartige God! zuchte de arme vrouw onder een vloed van tranen, zou er dan niemand zijn, die mijn onschuld aan het licht zou kunnen brengen? Zoudt Gij, die toch alles weet, die toch weet, dat ik onschuldig ben, kunnen gedoogen, dat ik veroordeeld word? Neen, Mijn God dat is niet mogelijk; want Gij zijt de rechtvaardigheid zelf. Neen Gij zult; hoe dan ook, mijne onschuld aan den dag dag brengen!

Deze gedachten vol hoop en Godsvertrouwen brachten weer kalmte en rust in haar diepgeschokt gemoed. Vol vertrouwen wierp zij zich op den steenen vloer harer cel op de knieën, om God, die de vervolgde onschuld wreekt, om hulp en bijstand te smeeken en hare redding, hare bevrijding van hem af te bidden.

Maar toch was de arme juffrouw Stibbe niet geheel zonder vrienden gebleven. De meesten, die haar kenden, waren van hare onschuld overtuigd. Eén vooral was er, de heer Willing, die onwrikbaar en tegenover een ieder hare ontschuld staande hield.

Reeds meermalen was het plan bij hem opgekomen, juffrouw Stibbe in hare cel te gaan bezoeken. Maar hij wilde liever eerst den uitslag van het gerechtelijk onderzoek afwachten om daar naar te handelen.

Niet lang evenwel zou hij in het onzekere blijven. Het scheikundig onderzoek van het balletje bracht uit, dat dit bestond uit belladonna en wel in eene hoeveelheid, genoeg om de halve straat, waar de heer Karsten gewoond had, te vergiftigen. En de lijkschouwingen door den gerechtsdokter verricht, kwam het resultaat van dit onderzoek ten volle bevestigen. De zich in de maag van den overledene bevinden stoffen bevatten eveneens eene groote hoeveelheid belladona. Bovendien wees de sectie uit, dat gelijk in den regel bij plantaardige vergiften voorkomt, zich geen vergift bevond in de ingewanden, maar dat het vergift zijne vreeselijke uitwerking op de hersenen had doen gelden.

Er bleef dus voor de arme juffrouw Stibbe weinig hoop meer over. Maar toch gaf Willing den moed niet op, en daarom ging hij aanstonds nadat hem de uitslag van het onderzoek teoore was gekomen, haar een bezoek brengen.

Juffrouw Stibbe was uitermate verheugd, hem te zien. Opnieuw betuigde zij hem herhaaldelijk hare onschuldt

— Dat wil ik best gelooven, juffrouw — onderbrak haar de heer Willing — en daarvan ben ik en de halve stad volkomen overtuigd; maar de schijn is tegen u. Het onderzoek heeft de meening van dokter van Kleef bevestigd, dat mijn goede vriend door de uitwerking van eene groote dozis belladonna overleden is. En nu is maar de vraag, hoe wentelen wij dien schijn van u af, en hoe bewijzen we uwe onschuld aan den moord.

— Daarmee martel ik zelf m'n arm hoofd dag en nacht af, antwoordde juffrouw Stibbe. Het is zoo zeker als de dag, dat iemand anders dat vergift in de perziken gebracht moet hebben. Maar wie? Weet u misschien niet wie mijnheer nog meer in zijn testament kan bedacht hebben?

— Karsten heeft me daar nooit iets over gezegd. Maar zooals ik hem ken, zou ik wel denken, dat hij behalve enkele legaten zooals b. v. aan u, het overige van z'n vermogen vermaakt zal hebben aan zijn nichtje Anny, z'n petekind, van wie hij zielsveel hield. Maar dat is zeer zeker 'n belangrijk punt, en ik zal er bij notaris Verloop, die 'n goed vriend van mij is, eens navraag naar doen. Het testament zal trouwens wel spoedig geopend worden.

Maar, ging hij voort, ge zult toch zeker Anny niet van zoo iets verdenken? Ze kan onmogelijk weten, dat haar oom haar iets vermaakt heeft.

— Neen, dat kan ik ook niet gelooven antwoordde juffrouw Stibbe beslist.

Maar weet ge, wat ik doen zal? — hernam Willing eensklaps alsof hij op een goed denkbeeld kwam — ik heb in de stad 'n goed bekende, ge zult hem ook wel kennen: detective Laarman. Dien zal ik eens gaan opzoeken Als hij de zaak niet voor u opknapt, en uw onschuld aan het licht brengt —wat ik van ganscher harte hoop — kan niemand het.

— O mijneer, als u dat voor mij doen wildet! riep de arme vrouw verheugd uit, ik zou er mijn leven dankbaar voor zijn.

— Tja. tja, suste de oude heer goedig, dat kunt ge ook, want zoo gauw ge hier uit dit hok komt, waar ge heelemaal niet thuis hoort, komt ge bij mij als huishoudster, begrepen?

De goede juffrouw Stibbe lachte en weende nu tegelijk van vreugde en wist niet, hoe ze haar dank aan haar edelmoedige beschermer betuigen zou.

— Maar alvorens ik heenga — hervatte deze — zou ik u nog één ding willen vragen. Waar ergens stond die perzikboom, waar ge de perziken van afgeplukt hebt?

— Heel aan het eind van den tuin bij het groene deurtje.

— Hoe hoog hingen die perziken zoo ongeveer?

— Boven aan den boom. Het waren juist de laatste twee.

— Dus dan zou iemand ze van bovenaf van den muur kunnen hebben bereiken?

— Zeker wel, dat is best mogelijk mijnheer.

— Mooi zoo, dat wilde ik juist weten, juffrouw. En nu maar goeden moed gehouden — besloot de oude heer — als m'n vriend Laarman zich ervoor wil spannen, komt alles terecht.

VI

Wij voeren de(n) vriendelijke(n) lezer(es) nu een tweetal jaren terug, en wel naar den dag, die in het leven van Karsten zulk een noodlottige beteekenis zou krijgen, den dag namelijk, waarop hij z'n testament liet maken.

(Wordt vervolgd.)

De Boroboedoer.

Geen stoepa met relikwieën van den overleden Boeddha, doch een lotuszetel of Padmasana voor den toekomstigen Boeddha?

De bekende kunstzinnige globe-trotter W. O. J. Nieuwenkamp, publiceert in „Nederlandsch Indië Oud en Nieuw" een en ander uit zijn aanteekeningen en schetsen, betrekking hebbende op onze Oost. Hij doet daarbij mededeeling van een interessante ontdekking, die hij heeft gedaan, betreffende den vermaarden Boroboedoer op Java.

In den tuin van de villa Doria Pamphili te Rome had de heer Nieuwenkamp een vijver aangetroffen, overdekt met reusachtige lotusbladeren en bloemen. Hij maakte er op een morgen teekeningen van, deed een middagslaapje en bekeek daarna zijn pas-voltooide schetsen. Eén er van stelde voor een groote prachtige lotusbloem, van boven gezien, en hij begon daarvan de vormen iets te vereenvoudigen, te styleeren, en een lijn omheen te trekken . . . en tot zijn niet geringe verbazing zag de heer Nieuwenkamp vóór zich den plattegrond van den Boroboedoer.

Toen was de veronderstelling gauw gemaakt, dat de Boroboedoer een geweldige steenen lotus moest zijn en dat het ronde middenstuk van dien bouw de gestyleerde zaaddoos daarvan was; de gaanderijen er omheen de kransen van bladeren rond deze ronde zaaddoos; de onderste galerij de buitenste bladeren, die, omgekruld naar omlaag wijzen, naar de aarde; de overige galerijen de reeksen van bloembladeren die opstaan naar den hemel gericht.

En de heer Nieuwenkamp zag op zijn teekening hoe van de ontelbare meeldraden er vele gebogen waren over den rand van de ronde oppervlakte van de zaaddoos, om de, in drie reeksen geschaarde, in hun hokjes opgesloten, doch loszittende en zichtbare zaden te bevruchten. En hij dacht aan de vele, in drie cirkels geschaarde Bodhisattwa's op het ronde bovenstuk van den Boroboedoer, die in hun opengewerkte kooien, zichtbaar doch gevangen, gelijk lotuszaden in hun hokjes op bevruchting zitten te wachten, tot eindelijk uit één van die vele Bodhisattwa's de nieuwe, lang verbeidde Boeddha zal ontbloeien, de Padmasambhawa, „De uit de Lotus Geborene".

Maar dan, zoo gaat de schrijver voort, is de Boroboedoer geen stoepa, zooals tot nu toe steeds is aangenomen. Een stoepa is een bouwwerk, dat diende om er de relikwieën onder te bewaren van den laatsten Boeddha of van andere heiligen. Het is ook geen tjandi, een omsloten ruimte, waar men binnentreden kan. De Boroboedoer is een ledige en steeds ledig gebleven lotuszetel en wel de reusachtigste, de rijkst-versierde, de heerlijkste op aarde, voor den nieuwen, den toekomstigen Boeddha.

Hoopte, zoo vraagt de heer Nieuwenkamp zich af, de priesterkaste, van Java den nieuwen Boeddha door het stichten van dien kostelijken troon te kunnen bewegen, om d tmaal niet het vasteland van Indië te kiezen voor zijn verschijnen op aarde. doch het eiland Java en daarvan dan dit heerlijke middelpunt? En is de Boroboedoer verlaten en in verval geraakt, omdat na eeuwen wachten die vrome wensch niet in vervulling is gegaan? Zullen we dat ooit te weten komen? Het is best mogelijk ook, dat een groote ramp oorzaak is geweest dat midden-Java na het eerste kwart der tiende eeuw plotseling ophield middelpunt der Hindoe-Javaansche beschaving te zijn."

De schrijver geeft dan nog de volgende aanteekeningen over den Boroboedoer als „steenen lotus":

„De Boroboedoer heeft geen vóór- of achterkant, geen hoofdingang. Het bouwwerk is rondom gelijk, evenals een lotusbloem rondom gelijk is.

Daarom zijn ook de trappen, die naar de ronde terrassen voeren, aan vier zijden aangebracht en geheel gelijkvormig, zoodat geen van de zijden van het gebouw belangrijker is dan één van de andere zijden, hetgeen, indien er één groote trap was gebouwd, wel het geval zou zijn geweest En dat mocht niet want het bouwwerk moest een reusachtige lotusbloem voorstellen en een lotusbloem is rondom gelijkvormig. Dat er trappen moesten zijn, was een noodzakelijk kwaad; maar ze zijn zoo aangebracht, dat ze zoo min mogelijk opvallen.

Dat men ergens met de verhalen, die in de lotusbladeren zijn gegrift, moest aanvangen was niet te ontgaan; dat heeft men toen aan de Oostzijde gedaan. wat voor de hand lag omdat aan die zijde de zon opkomt, het leven ontwaakt. Maar aan de gelijkvormigheid van het bouwwerk in zijn geheel doet dit in het geheel geen afbreuk.

Een lotusknop ontsluit zich aan de bovenzijde, aan de bovenzijde ontwikkelt zich het zaad, aan de bovenzijde heeft de bevruchting plaats; als men van een toegang tot een lotusbloem zou kunnen spreken, dan zou die aan de bovenzijde zijn, waar de stralen van de zon tusschen de bloembladeren nederdalen en de bevruchting tot stand helpen brengen. Evenals bij de lotusbloem is de eigenlijke toegang tot den Boroboedoer aan de bovenzijde voor de menschen onzichtbaar, voor de menschen ontoegangkelijk.

Slechts voor die uit den hemel daalt, voor den toekomstigen Boeddha, lag de lotusbloem daar geopend op bevruchting te wachten."

Het groote verschil tusschen het bouwwerk van Java en de stoepa's op het vasteland van Azië, aldus besluit de heer Nieuwenkamp zijn belangwekkend opstel, vormt het ronde, doch platte bovenstuk. Het vierkante onderstuk kan men overal terugvinden. Maar het platte bovenstuk van het Javaansche bouwgewrocht met zijn vele opengewerkte kerkertjes, met de bevruchting wachtende zaden dat vind men nergens terug. Het is duidelijk, dat men hier geen stoepa heeft willen bouwen.

Het leven van een millioennairsvrouw.

Onderstaand geven wij een gesprek weer met een der rijkste vrouwen van Amerika.

Op ongezochte wijze maakte ik in een club kennis met een krassen ouden heer die achteraf een multimillionnair bleek te zijn. Wij spraken over verschillende onderwerpen, vooral over Europa zooals het na den oorlog veranderd was, en om daarover wat meer te hooren en nader met mij van gedachten te wisselen, vroeg hij mij te logeeren op zijn prachtig landgoed buiten New York. Daar maakte ik ook kennis met zijn vrouw, een charmante oude dame, en toen zij eens alleen thuis was en wij tusschen lunch en diner met wat icecream soda en orangëade in een stil hoekje van den Engelschen tuin zaten, vertelde zij mij als vanzelf het een en ander over het leven van de Amerikaansche millionairsvrouw.

Ik keek naar den mooien tuin en maakte de opmerking, dat mijn gastvrouw een leven leidde als een prinses uit een sprookje. Dat was zij niet met me eens.

„U moet het einde van een leven niet verwisselen met het leven in zijn geheel. Ja, nu mijn man zich geheel uit de zaken teruggetrokken heeft en wij onzen tijd geheel aan ons zelf hebben, leiden wij een leven als onttroonde vorsten. Maar nu zijn wij beiden over de zeventig. Vroeger is het heel anders geweest. Niet alleen bij ons: bijna alle Amerikaansche millionairs, wier namen nu in de geheele wereld bekend zijn, kwamen uit een zeer bescheiden, om niet te zeggen armoedig gezin. Hun vrouwen hebben als regel eerst de jaren van bitteren strijd moeten meemaken en zich van alles moeten ontzeggen, voordat de tijd kwam, waarin zij als vrouw van de wereld in een paleis aan de Fifth- of Park-Avenue konden tronen. Zij hebben jaren lang allerlei ontberingen gedragen en zich alles ontzegd, om hun mannen in den strijd om het succes terzijde te staan. Zoo heeft Daniel Guggenheim als een der eersten den mijnbouw in de Vereenigde Staten ter hand genomen, waarvoor hij zijn vrouw met een paar jonge kinderen in New York moest achterlaten. Zij ging in alles met hem mee en spoorde hem ondanks alle moeilijkheden, gevaren en ontberingen steeds opnieuw aan."

„Hetzelfde wordt verteld van de staalkoning Charles M Schwab"

„En terecht, Toen zij haar man man leerde kennen, was hij nog een eenvoudig koetsier op een postkoets, terwijl zij zelf door naaiwerk in de kosten van het huishouden moest bijdragen. Toen haar man haar op zekeren dag mededeelde, dat hij chemicus wilde worden, gaf zij in groot vertrouwen haar naaiwerk er aan om hem dag en nacht te kunnen helpen. En de vrouw van Thomas E. Wilson bleef op haar trouwdag alleen achter in een New-Yorksch hotel, om haar man de gelegenheid te geven, een voordeelige zaak in Brooklyn af te sluiten. „Zaken gaan boven liefde", zei ze. „Liefde kun je altijd hebben, maar de kans op een voordeelige transactie niet."

„Maar als de mannen dan hun doel bereikt hebben, breekt er toch ook voor hun vrouwen een gulden tijd aan."

„Zeker, tenminste wat den financieelen kant van het leven betreft. Wij kregen een villa, auto's, soms zelfs een jacht, kostbare japonnen, bontmantels, juweelen, en natuurlijk bedienden, want zij mochten niets meer zelf doen. Daarmee kregen wij echter niet de rust en den vrijen tijd, waar wij zoolang naar verlangd hadden. Wij behoorden voortaan onder de vooraanstaande personen, de leidende kringen, en dan moet men onophoudelijk denken aan de representatie. Het geheele jaar door geeft de millionnairsvrouw diner op lunch, bal op tuinfeest. Bijna steeds heeft zij een aparten secretaris, die niet anders heeft te doen dan de sociale verplichtingen na te gaan en lijsten aan te leggen van personen, die geregeld, zoo af en toe of slechts éénmaal uitgenoodigd moeten worden, gasten voor de groote partijen en gasten voor de intieme feesten, enz. Hij komt elken dag vertellen, welke concerten, lezingen, enz. men moet bezoeken. De kranten geven geregeld een weekoverzicht van die gelegenheden, en daaruit kan reeds de buitenstaander zien, tot welk een kwelling bij ons in Amerika de representatie is verworden".

„Maar moet men zich daaraan dan onvermijdelijk onderwerpen?"

„Ja, want dat is noodig voor het aanzien van den man. Verwaarloozing van deze sociale verplichtingen zou ernstig nadeel kunnen berokkenen aan zijn firma. Het is ellendig, dat wij zoo weinig tijd voor onszelf overhouden, maar overigens kan men er zich betrekkelijk goed doorslaan. Als men er eenmaal op is ingesteld.

„Nu hoe staat het met opvoeding der kinderen?"

„Roert u dat punt liever in het geheel niet aan. Och u moet nu niet gelooven dat onze kinderen zoo bar slecht worden opgevoed. Neen, we bezitten voortreffelijke scholen en universiteiten. Maar het is toch voor een moeder veel prettiger als ze zelf de opvoeding van haar kinderen ter hand kan nemen en het niet behoeft over te laten aan vreemde personen. Maar we hebben werkelijk geen tijd om ons veel met onze kinderen te bemoeien. We geven ze eerst een goeden privaatleeraar en zenden ze, als ze ouder zijn naar het een of andere vooraanstaande goede internaat. Ze leeren daar dus niet alleen maar leven en wonen er ook. In vacantietijd, wanneer er nu eindelijk gelegenheid is om de kinderen thuis te hebben, maken ze hun onvermijdelijke „trip" naar Europa of Midden Amerika en Canada. Zoo blijft een moeder, ook al heeft ze nog zoo zoo veel geld, een eenzame vrouw en zeker in deze positie zijn wij, Amerikaansche millionnairsvrouwen, niet te benijden.

„Ik begrijp het mevrouw. Dat uw leven veel schoons biedt, weten veel menschen. Dat er echter ook een schaduwzijde is, vermoeden slechts weinigen.

Spaar indien gij trouwt!

Sparen is in den tegenwoordigen tijd iets waar nog wel over gesproken wordt. De vraag: „Is sparen nog mogelijk"? brengt ons tot nadenken en daardoor het bewustzijn, dat het woord „sparen" op de keper beschouwd reeds lang zijn eigenlijke beteekenis heeft verloren.

Men komt er niet meer toe in den tegenwoordigen economisch moeilijken tijd om zooveel geld terzijde te leggen, dat men zich daardoor een „rustigen ouden dag" kan verzekeren. Over het algemeen kan men tegenwoordig slechts kleine bedragen wegleggen, om in noodgevallen tenminste over iets te kunnen beschikken.

Wanneer men nu over sparen spreekt, bedoelt men daarmee „uitkomen", bedoelt men de vaak geringe inkomsten in zoo groot mogelijke waarde om te zetten.

In dezen zin is het woord „sparen" als opschrift dan ook eigenlijk bedoeld.

Behalve de mogelijkheid, dat twee zeer kleine salarissen tot één bron van inkomsten worden gevormd en daarvan wordt huisgehouden, zijn er ook nog zeer vele jonge mannen, die hun vrijgezellenleven gaarne door de zorgende hand van een vrouw gezelliger willen zien. De gedachte echter het juist toereikende inkomen te moeten deelen en zich dan allerlei genoegens te moeten ontzeggen, doet hen al kippevel krijgen.

Wij willen echter hier slechts spreken van die jonge menschen, die gaarne het meisje, waar zij van houden, willen trouwen, maar die nog worden teruggehouden door een groot gevoel van verantwoordelijkheid en zich afvragen of zij hun meisje wel mogen blootstellen aan velerlei zorgen in verband met hun kleine inkomen.

De egoistische mannen, die wij eerst noemden, schakelen wij ineens uit, daarover spreken wij zelfs niet meer. Wij noemen slechts hen die gaarne willen trouwen en zich toch afvragen „gaat het, gaat het niet?"

Laten zij tot zichzelf zeggen: Het gaat; het moet gaan! Zij hebben bij het opmaken hunner rekening gezegd: één en één is twee en moeten de tering naar de nering zetten en als de uitkomst van de vraag hoeveel is: een en een zeggen: anderhalf.

Wanneer het meisje, dat zij willen trouwen huishoudelijk is aangelegd en daarbij zuinig, kunnen zij in vele gevallen wel van het inkomen rondkomen, dat de man tot nu toe voor zich alleen heeft gehad.

We hebben hier de mannen op het oog, die op kamers wonen en de huur die zij tot nu toe voor de „gemeubileerde kamers" besteedden, kan dienst doen voor huishuur; de uitgaven voor voeding bedragen veel minder dan wanneer men op kamers woont en buitenshuis eet en hiervan kunnen dus even goed twee menschen leven: waschgeld wordt niet meer uitgegeven, daar de jonge vrouw het lijfgoed voor beiden wascht; het wasschen aan huis geschiedt veel voorzichtiger, dus zal men langer met het goed kunnen doen. Dit zijn enkele punten, die wij U noemen. En de kleeding der vrouw och, die behooft ook niet zoo duur te zijn, want ieder die een beetje handig is, maakt aan de hand van patronen eigen japonnetjes.

Slecht in één geval is één en één gelijk aan twee: bij het uitgaan. Menschen, die van elkander houden en dus uit liefde trouwen zullen zich dat gaarne ontzeggen. Hoe genoeglijk zal het niet zijn in hun eigen huis; men kan musiceeren, lezen, praten, plannen maken voor de toekomst enz. enz. dit alles geeft veel meer vreugde dan het dure uitgaan in den verlovingstijd en kost veel minder.

Wat gij op deze wijze spaart, werkelijk spaart, kunt gij tot verhooging van het levensonderhoud van twee aanwenden . . . .

Moderne besmettelijke zielsziekten.

Jarenlang waren we gewoon een pakkend werk van dr. v. Dieren van Amsterdam te zien verschijnen, dat de snobs met verbijstering sloeg maar elle goedgezinden 'n hart onder den riem stak. Zoo verschenen er geharnaste betogen tegen socialisme, Sportmanie, het Freudisme, modernelingen, enz.

Een paar jaar hoorden we nu niets meer en ziedaar: daar is ie weer: Bij de Hollandia-drukkerij te Baarn verscheen: „Besmettelijke Zielsziekten voorheen en thans, de Danszucht, de Naaktlooperij en de hand over hand toenemende Sportepidemie". Weer een kostelijk en 'n gewiekst betoog tegen perversiteiten en malligheden.

Dr. v. Dieren is niet gewoon een blad voor den mond te nemen. Dat is prachtig, want het is noodig de gruwelijke moderne euvelen stevig aan te plakken. Daarbij, de stof is iet of wat penibel. Dubbele reden om vooraf te warschuwen: *dit is geen lectuur voor de huiskamer; geestelijk onvolwassenen blijven er af.* Zelfs worden hier dingen gezegd, welke gymnasiumleeraars hun leerlingen terecht zorgvuldig verzwijgen. Nog eens dus: het boek is alleen voor gerijpte lezers.

Maar dit gezegd zijnde, kunnen we vervolgen dat dr. v. Dieren weer prachtwerk verricht, door onvervaard de ware beginselen der zedelijkheid hoog te houden. Het is hoog en dringend noodig, dat heidensche zeden, die dagelijks verder om zich heen grijpen, worden teruggedrongen. De z.g.n. „lichaamscultuur" welke mede door de socialisten zoozeer wordt gesteund, krijgt hier haar verdiende loon. Wulpsche en perverse vertooningen, „bevorderd door schilders als Jan Sluyters en Kees v. Dongen" vinden geen genade.

's Dokters collega Heyermans, die in „Het Volk" reclame pleegt te maken voor zekere „cultuur", zooals men in een beruchte zweminrichting te Parijs pleegt, (en nu laatstelijk in Weenen!), wordt geducht onder handen genomen. Verder krijgt die befaamde Freud zijn hartig deel (dr. v. Dieren zegt hieromtrent nog een afzonderlijk werk toe; geen wonder, want zou er heden ten dage wel een grooter zedelijke vergiftiger zijn? (En die de Hr. J. Hernandez ter lezing dorst aan te bevelen!)

Eigenlijk is het boek een uiteenzetting van de gevaren der Sport, welke steeds grooter afmeting aannemen en gewoonlijk met een luchtig gepraat over „een gezonde geest in een gezond lichaam" worden afgewezen. Dr. v. D. beweert — en niet zonder grond — dat de overdreven Sport (het afbeulen op wedstrijden) het lichaam ziek maakt. En dat de geest door te veel sport allesbehalve gezond wordt, is ook duidelijk genoeg. Hier krijgt de populaire sportman en oud-minister Kan, die een sportboekje schreef, er geducht van langs. Nu, diens uitspraken (b. v. over de waarde van een wedstrijd, even hoog als een Kamerverkiezing!) raken dan ook kant noch wal.

Een staaltje citeer ik uit dit krachtige boek:

„Dat er zooveel ongelukken gebeuren bij de Sportbeoefening, en dat er zoovelen hun gezondheid mee verknoeien, vind ik het érgste niet; deze *directe* gevolgen zinken immers in het niet, vergeleken bij de groote ellende die er *indirect* uit vóórtkomt.

De méëste verkeersongelukken worden ongetwijfeld veroorzaakt door snelheidsmaniakken, en niemand zal durven ontkennen, dat de huidige snelheidswaanzin innig samenhangt met de Sport, dat zij er zelfs grootendeels een uitvloeisel van is. Tal van fietsers en autobestuurders maken de wegen onveilig alleen maar, om „er eerder te zijn dan een ander". Dáár stellen ze hun *grootste* eer in! „Wat verbeeldt zich die proleet? *Zijn* auto zou harder kunnen rijden dan de mijne?" . . . „Toe chauffeur, laat je toch niet kisten; geef 'm een zetje; dat „vodje"(Fordje) kan ik niet langer voor me dulden!" . . . „Daar kan ik nog net tusschen door! Hoe heb ik 'm dat geléverd?" — dat zijn de minderwaardige overwegingen van 't „sportiefvoelende" geboefte-van-den-weg.

Nog dezer dagen vernam ik het volgende: een kantoorbediende gaat iederen Zaterdag en Zondag met een vriend tochten maken op de motorfiets. Hoe hard rij je dan?" — werd hem gevraagd.

„Dat hangt er van áf".

„Maar toch geen 90 K.M.?"

„Als 't noodig is wél!"

„Maar wanneer vin-je dat nóódig?"

„Als er ééntje voor ons rijdt, dan motte we 'm toch voorbij; dat kunne we toch niet verdrage van zoo'n snertvent. Nou, dan geve we 'm natuurlijk effetjes van katoen; dan rijje we wel eens méér dan honderd!"

Geachte "Sportveteraan" dit soort *mentaliteit* wordt vooral bij de wedstrijden aangekweekt; en gij en uw collega's doet in de Sportrubrieken uw uiterste best om de jeugd nog verder in dezelfde *misdadige* richting te drijven."

Zoo roert de strijdlustige dokter zich op elke bladzijde geducht. Moge zijn boekje in onzen laffen, oppervlakkigen tijd (waarin de socialist Lafarque zelfs den lof der luiheid durfde zingen; de man zelfmoordde zich, toen hij zijn fortuin had opgefuifd!) weer evenveel vrucht afwerpen als zijn vorige werken, die naar me bekend is nog steeds gelezen worden.